

JAAARVERANTWOORDING 2019

1 Inhoudsopgave

1	Inhoudsopgave.....	2
2	Voorwoord.....	5
3	Samenvatting.....	6
4	Kernactiviteiten.....	7
4.1	Missie, visie, motto en kernwaarden Herman Broerenstichting	8
4.2	Doelen	8
4.3	Beleidsontwikkeling	8
4.3.1	Voor alle locaties	8
4.3.2	Voor alle locaties met EMB-leerlingen:	8
4.4	Identiteit.....	9
4.4.1	Levensovertuiging.....	9
5	Organisatie.....	10
5.1	Herman Broerenstichting.....	11
5.2	Organisatiestructuur	11
5.3	Bestuur	11
5.4	Raad van Toezicht	11
5.5	Code Goed Bestuur	12
5.6	Medezeggenschap	12
5.7	Bestuursbureau.....	13
5.8	Locaties en leerlingen	13
5.9	Vertrouwenspersoon	13
5.10	Klachten en klachtafhandeling.....	14
5.11	Stakeholders.....	14
5.12	Samenwerking.....	14
5.13	Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen	15
5.14	Organisatorische ontwikkelingen.....	15
5.15	Realisatie van de beleidsdoelen organisatie	15
6	Onderwijs.....	16
6.1	Onderwijskundig beleid	17
6.2	Onderwijs en Kwaliteit	17
6.2.1	Leerlingvolgsysteem	18
6.3	Opbrengsten en resultaten	18
6.3.1	Overzicht algemene opbrengsten Herman Broerenschool	18
6.3.2	Overzicht algemene opbrengsten Herman Broerencollege	18
6.3.3	Opbrengsten certificaten Scholing Voor Arbeid	19
6.3.4	Tevredenheidsonderzoeken: leerlingen	19
6.4	Inspectie.....	20
6.5	Tevredenheidsonderzoeken: ouders/verzorgers.....	21

6.6	ICT	22
6.7	Gespecialiseerde opvang	22
6.8	Realisatie van de beleidsdoelen locatie Delft	22
6.9	Realisatie van de beleidsdoelen locatie Westland	22
7	Personeel	24
7.1	Introductie.....	25
7.2	Bestuursformatieplan en werkgelegenheidsgarantie	25
7.3	Samenstelling van het personeelsbestand.....	25
7.3.1	In- en uitstroom	25
7.4	Functies	26
7.4.1	Inzet extra middelen werkdrukverlaging.....	26
7.4.2	Participatiebanen.....	28
7.4.3	Detacheringen	28
7.5	Vervanging	28
7.5.1	Vacatures	28
7.5.2	Introductie en begeleiding startende medewerkers	29
7.6	Ziekteverzuim.....	29
7.7	Beleid inzake uitkeringen en ontslag	29
7.8	Professionalisering.....	30
7.9	Realisatie van de beleidsdoelen.....	31
8	Huisvesting.....	32
8.1	Onderwijshuisvesting.....	33
8.2	Schoollocaties	33
8.3	Ondersteuning	33
8.4	Realisatie van de beleidsdoelen	33
9	Financiën.....	34
9.1	Financieel beleid	35
9.1.1	Financiële kaders	35
9.1.2	Realisatie van de beleidsdoelen	35
9.2	Financiële kengetallen.....	35
9.3	Treasuryverslag	38
9.4	Analyse van het resultaat.....	39
9.5	Financiële positie op balansdatum.....	40
10	Continuïteitsparagraaf	42
10.1	Inleiding.....	43
10.2	Leerlingen en bestuursformatie.....	43
10.3	Financiële informatie	43
10.3.1	Meerjarenbegroting 2020 -2023	43
10.3.2	Balansprognose	45
10.3.3	Kengetallen.....	46

10.4	Strategisch Beleid.....	46
10.5	Intern risicobeheersings- en controlesysteem.....	46
10.6	Risicobeheersing	47
10.7	Raad van Toezicht	48
11	Rapportage Raad van Toezicht	49
12	Jaarrekening.....	53
	Grondslagen	54
	Balans per 31 december 2019 na resultaatbestemming (en vergelijkende cijfers 2018)	58
	Staat van baten en lasten 2019 (en vergelijkende cijfers 2018)	58
	Kasstroomoverzicht 2019 (en vergelijkende cijfers 2018)	59
	Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans.....	60
	Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten	63
	Toelichting op de staat van baten en lasten over 2019	64
	Overzicht verbonden partijen	67
	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	67
	Kosten accountantscontrole	69
	Bestemming van het resultaat	70
	Gebeurtenissen na balansdatum	70
	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	71
	Gegevens over de rechtspersoon.....	74
	Privacywetgeving	74
	Verklaring gebruikte afkortingen	74

2 Voorwoord

Deze jaarverantwoording informeert u over het beleid van de Herman Broerenstichting. U kunt lezen welke activiteiten in 2019 zijn ondernomen om de kwaliteit van het onderwijs te borgen en waar mogelijk te verbeteren.

In 2019 zijn de schoolplannen 2019/2023 van de locaties Delft en Westland vastgesteld. In de schoolplannen zijn meerjarenplannen opgenomen die een leidraad vormen voor de jaarplannen van de locaties. Het strategisch beleidsplan is richtinggevend voor de concrete ontwikkeling van het onderwijs binnen onze organisatie en is kader stellend voor de invulling van de schoolontwikkeling voor de komende schoolplanperiode.

Het tweejarige implementatietraject t.b.v. de invoering van De Vreedzame School is afgerond. De Vreedzame School is een compleet programma voor scholen voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Voor het speciaal onderwijs is er een aparte lessenserie: Beste Vrienden (SO) en Beste Burgers (VSO).

De begeleiding vanuit Driestar om betere schoolanalyses te kunnen maken met betrekking tot de schoolopbrengsten is voortgezet. We zijn hierdoor beter in staat om de mogelijkheden die ons leerlingvolgsysteem ParnasSys biedt, te gebruiken.

De verplichting om het diploma Master EN binnen vier jaar na indiensttreding te behalen, is in 2018 opgeheven. De opleiding sluit inhoudelijk niet meer voldoende aan op onze doelgroep. Hiervoor in de plaats is in 2019 een inscholingsprogramma voor nieuwe medewerkers van start gegaan. Met het inscholingsprogramma bieden wij nieuwe medewerkers scholingsbijeenkomsten over aspecten die voor het werken binnen onze organisatie van belang zijn, afgestemd op de ondersteuningsbehoefte van nieuwe medewerkers.

Voor de duurzame inzetbaarheid is een pilot ontwikkeld met als doel de inzet voor duurzame inzetbaarheid voor teamleden te vereenvoudigen. In 2019 is de pilot geëvalueerd; met de input van onze medewerkers hebben wij vereenvoudigd beleid kunnen vaststellen.

In al onze onderwijszorggroepen werkt naast een fulltime leraar en onderwijsassistent een zorgbegeleider vanuit Ipse de Bruggen (locatie Delft) of 's Heeren Loo (locatie Westland). In 2019 hebben wij weten te realiseren dat de zorgbegeleider bekostigd werd vanuit de zorgindicatie. Hierdoor werd het ook mogelijk dat in alle onderwijszorggroepen een fulltime zorgbegeleider werd ingezet.

Met deze jaarverantwoording leg ik als bestuurder van de Herman Broerenstichting verantwoording af aan de Raad van Toezicht, de medewerkers, de medezeggenschapsraad en andere belanghebbenden. Het verslag wordt besproken met de medezeggenschapsraad (MR) en de directie. Het spreekt voor zich dat het verslag uitgebreid onderwerp van gesprek is met de Raad van Toezicht.

Ik vind een jaarverantwoording vanzelfsprekend, omdat ik me publiekelijk wens te verantwoorden. Die openheid past bij het hedendaagse onderwijs. Ik hoop van harte dat ook deze jaarverantwoording invulling geeft hieraan. Ik nodig u bovendien uit te reageren op deze jaarverantwoording via bestuur@hermanbroeren.nu.

Veel mensen zijn actief voor de Herman Broerenstichting en haar leerlingen. Medewerkers, ouders/verzorgers en andere betrokkenen hebben ook dit jaar samen veel tot stand gebracht. Het bestuur spreekt waardering en dank uit voor ieders inzet voor de Herman Broerenschool en het Herman Broerencollege.

Maarten van Kesteren
College van Bestuur

3 Samenvatting

Deze samenvatting dient tevens als leeswijzer.

De missie en visie van de Herman Broerenstichting staat beschreven in hoofdstuk 4. Elke locatie heeft afgeleid van de missie en visie van de stichting zijn eigen missie en visie. Deze staat verwoord in het schoolplan. In dit hoofdstuk staan ook beschreven de doelen, de beleidsontwikkeling en de identiteit van onze scholen.

In hoofdstuk 5 leest u meer over onze organisatiestructuur en kunt u lezen bij welke samenwerkingsverbanden de Herman Broerenstichting is aangesloten. Ook kunt u lezen hoe de medezeggenschap is geregeld binnen de Herman Broerenstichting en waarover de MR in 2019 heeft gesproken. De Herman Broerenstichting werkt intensief samen met twee zorginstellingen, ook hierover vindt u in hoofdstuk 5 meer informatie.

In hoofdstuk 6 komen de onderwijskundige ontwikkelingen aan bod. Het kwaliteitsbeleid wordt nader besproken. Verder is een overzicht opgenomen van de opbrengsten en resultaten. Ook nu voegen wij een tabel toe waarin te lezen is wat de te verwachte uitstroombestemming was, die is opgenomen in het ontwikkelingsperspectief twee jaar voorafgaand aan het moment van uitstroom. In 2019 is het tevredenheidsonderzoek ouders/verzorgers uitgevoerd. De meest opvallende scores kunt u lezen in hoofdstuk 6.5.

Hoofdstuk 7 geeft ons inzicht in het personeel. Hoe is de man/vrouw verdeling en de leeftijdsopbouw. Welke functies kent de Herman Broerenstichting en hoeveel teamleden zijn in deze functie benoemd. Er is een overzicht met betrekking tot het ziekteverzuim en er wordt uitvoerig stil gestaan bij de professionalisering van onze medewerkers.

In hoofdstuk 8 wordt onze huisvesting beschreven, welke organisaties ons hierbij ondersteunen en welke beleidsdoelen zijn gerealiseerd. In 2019 is de lijn om de kwaliteit van huisvesting naar een hoger niveau te tillen, voortgezet.

De Herman Broerenstichting is financieel gezond, zo is in hoofdstuk 9 te lezen. In 2019 is er sprake van een positief resultaat. Het resultaat is ook beter dan begroot voor 2019. Een toelichting hierop is te lezen in hoofdstuk 9.4.

In hoofdstuk 10 is de continuïteitsparagraaf opgenomen. Met deze paragraaf wordt inzicht gegeven in het voorgenomen beleid in de jaren volgend op dit verslagjaar en de te verwachte gevolgen daarvan voor de financiële positie van de Herman Broerenstichting. Daarnaast worden ook risico's besproken die invloed kunnen hebben op de financiële positie en de maatregelen die deze risico's kunnen opvangen.

Hoofdstuk 11 bestaat uit de rapportage van de Raad van Toezicht. U kunt lezen wie in de Raad van Toezicht zitting hebben en wat hun functies zijn. U leest over de werkwijze, de vergaderingen en aan welke beleidstukken zij goedkeuring hebben verleend.

Tot slot wordt in hoofdstuk 12 de jaarrekening van 2019 gepresenteerd.

4 Kernaktivitäten

4.1 Missie, visie, motto en kernwaarden Herman Broerenstichting

Missie

Wij bieden alle leerlingen uit Delft en Westland met een verstandelijke beperking een veilige plek waar zij een stevige basis ontwikkelen voor hun toekomst in wonen, werken en welzijn.

Visie

Wij dragen zorg voor onderwijs dat bijdraagt aan de zelfredzaamheid van onze leerlingen.

Motto

‘Leren moet je doen!’

Kernwaarden

- Veiligheid
- Vertrouwen
- Zelfstandigheid
- Waardering

4.2 Doelen

Doelstellingen vanuit het strategisch beleidsplan

In het strategisch beleidsplan 2018-2020 zijn de volgende koersuitspraken geformuleerd:

- Passend en eigentijdsaanbod
- Medewerkers denken mee, doen mee en durven te delen
- ‘Leren moet je doen’ in de praktijk
- Wij gaan voor kwaliteit.

Aan deze koersuitspraken zijn acties gekoppeld met een tijdpad. Gedurende het jaar worden deze geëvalueerd en indien het doel niet gerealiseerd is, meegenomen naar het nieuwe jaar.

Realisatie van de jaardoelstellingen

Het jaarplan van 2019-2020 sluit aan op een nieuwe cyclus. Elke locatie heeft zijn eigen schoolplan waarin de meerjarenplanning is opgenomen. Vanuit de meerjarenplanning worden voor het jaarplan 2019 - 2020 de aandachtspunten geformuleerd. Dit jaarplan kunt u vinden op onze website. In deze jaarverantwoording worden per beleidsgebied de belangrijkste gerealiseerde doelen aangegeven.

Realisatie van het beleid in het kader van passend onderwijs

De Herman Broerenschool en het Herman Broerencollege zijn scholen voor ZML- en EMB-leerlingen. Vanuit de lumpsum ontvangen wij hiervoor middelen. Deze middelen worden zodanig ingezet dat al onze leerlingen onderwijs krijgen dat voor hen bestemd is. In de hoofdstukken 4 en 6 is de besteding van deze middelen nader uitgewerkt. Vanuit de samenwerkingsverbanden ontvangen wij extra middelen. Deze zijn uitgegeven aan extra uren voor intern begeleiders en onderwijsassistenten en er zijn ook methodes aangeschaft. Deze zaken hebben bijgedragen aan het passend onderwijs kunnen geven aan onze leerlingen. Arrangementen voor specifieke leerlingen worden besteed zoals beschreven in betreffende extra ondersteuningsaanvragen.

Verder zorgen wij in samenspraak met onze stakeholders waaronder de samenwerkingsverbanden, de gemeenten en de zorginstellingen dat er in onze regio een dekkend netwerk ontstaat voor passend onderwijs aan leerlingen met een beperking.

4.3 Beleidsontwikkeling

4.3.1 Voor alle locaties

De implementatie van de methode De Vreedzame School is afgerond. De Vreedzame School is een compleet programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het implementatietraject duurt twee jaar. In 2019 zijn de managementteams van de locaties begeleid vanuit Driestar bij het ontwikkelen van Handelingsgericht werken en leren analyseren. De intern begeleiders begeleiden de teams.

4.3.2 Voor alle locaties met EMB-leerlingen:

Er wordt gewerkt met de doelen van Plancius, die aansluiten op de CED-leerlijnen, wat de werkbaarheid in Parnassys verhoogt. De externe begeleiding vanuit Driestar is hierbij ingezet.

Voor alle locaties is gewerkt aan het inzetten van zorgindicaties voor leerlingen in de onderwijszorggroepen. Hierdoor kan de zorg door zorgmedewerkers gecontinueerd worden en heeft elke onderwijszorggroep een fulltime zorgmedewerker.

4.4 Identiteit

De Herman Broerenschool en het Herman Broerencollege zijn een school voor Speciaal- en Voortgezet Speciaal Onderwijs aan Zeer Moeilijk Lerende Kinderen, (ZMLK) en Ernstig Meervoudig Beperkte leerlingen (EMB). De school is bedoeld voor leerlingen met een verstandelijke beperking. De aard en de oorzaak van de beperking verschillen per leerling. De leerlingen worden op verzoek van de ouders tot de school toegelaten, nadat het samenwerkingsverband van de regio waar de ouders/verzorgers wonen een toelaatbaarheidsverklaring heeft afgegeven.

Leerlingen vanaf 4 jaar tot en met 12 jaar (uiterlijk tot 14 jaar) kunnen op de Herman Broerenschool in Delft of Naaldwijk terecht. Leerlingen vanaf 12 jaar tot uiterlijk 20 jaar kunnen op het Herman Broerencollege in Delft, Naaldwijk of Monster terecht.

De Herman Broerenschool en het Herman Broerencollege zijn streekscholen: de leerlingen komen uit Delft, Westland en Oostland. Hiermee vervullen de scholen een regionale functie.

4.4.1 Levensovertuiging

De Herman Broerenschool en het Herman Broerencollege zijn scholen voor algemeen bijzonder onderwijs. De scholen gaan uit van de gelijkwaardigheid van alle levensbeschouwingen en maatschappelijke stromingen. Het onderwijs is erop gericht dat de leerling een levensbeschouwing kan opbouwen en vanuit daar een eigen inbreng kan ontwikkelen, met respect en begrip voor de levens- en maatschappijbeschouwing van anderen.

5 Organisatie

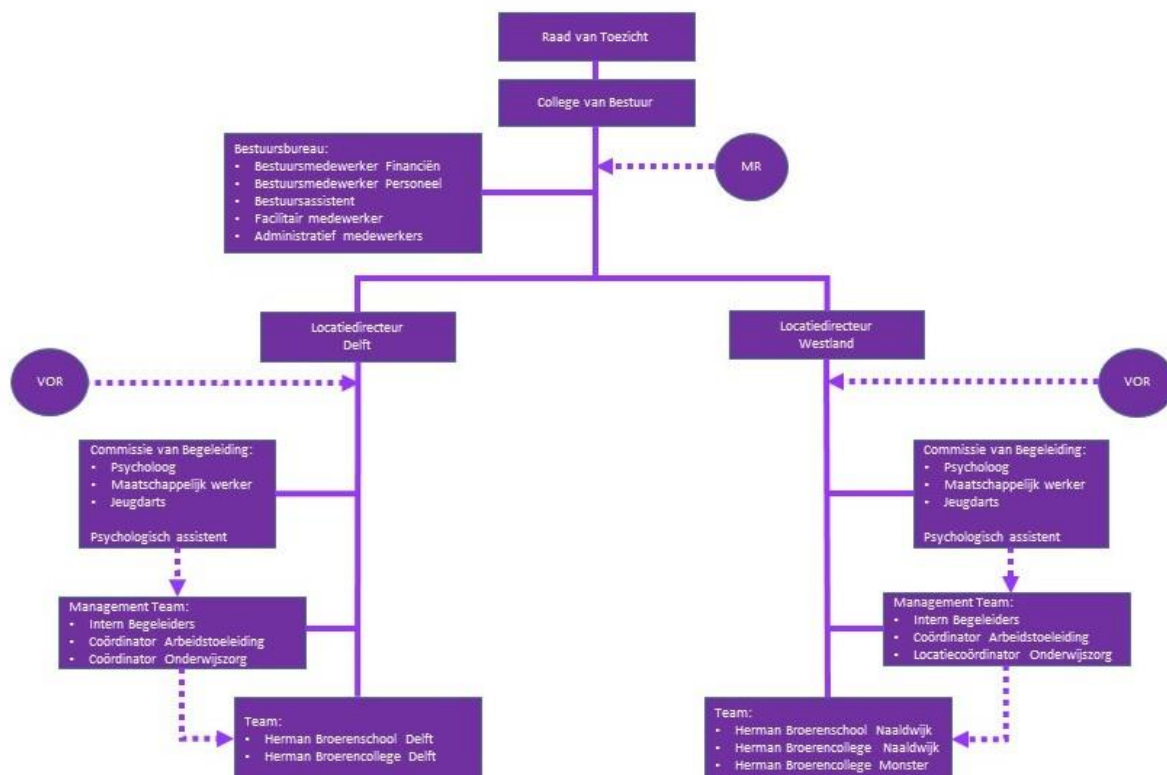

5.1 Herman Broerenstichting

De Herman Broerenstichting werd opgericht op 1 oktober 1970. Het huidige bestuursmodel is op 29 augustus 2012 van start gegaan. De Herman Broerenstichting wordt bestuurd door één bestuurder.

5.2 Organisatiestructuur

Het bestuur wordt benoemd door de Raad van Toezicht. Eén lid van de Raad van Toezicht wordt op voordracht van de medezeggenschapsraad benoemd. De overige leden van de Raad van Toezicht worden extern geworven. Het stichtingsbestuur (de bestuurder) is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de instandhouding van de scholen van de Herman Broerenstichting. De bestuurder stuurt de locatiedirecteuren aan. De schooldirecties zijn verantwoordelijk voor het onderwijskundig management en hebben een deelverantwoordelijkheid met betrekking tot het personeelsmanagement en het financieel management. De verdeling van taken is vastgelegd in het managementstatuut.

5.3 Bestuur

De stichting wordt bestuurd door de bestuurder. In 2019 was dat de heer M.M.G. van Kesteren. De heer Van Kesteren heeft geen nevenfuncties. De bestuurder wordt tijdens het bestuursoverleg ondersteund door leden van het bestuursbureau. De vergaderingen zijn openbaar.

5.4 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het bestuur van de stichting. De Raad van Toezicht is werkgever van de bestuurder en heeft bovendien een klankbordfunctie voor de bestuurder.

De Raad van Toezicht bestond in 2019 uit vijf personen, waaronder een voorzitter en een gedelegeerd lid. Het gedelegeerd lid is belast met de financiële kant van het toezicht. De volgende personen hebben zitting in de Raad van Toezicht:

- Dhr. I.J.H.J. van der Kamp, voorzitter (tot 1 november 2019)
- Dhr. A.J. Strooker, voorzitter (vanaf 1 november 2019)
- Dhr. N.J.M. van der Knaap, gedelegeerd lid
- Mevr. I.R. Borgdorff, vicevoorzitter (vanaf 17 december 2019)
- Mevr. A.L. Overduin-Verbunt (tot 1 augustus 2019)
- Dhr. F. van der Pal (vanaf 1 augustus 2019)

Voor verdere informatie verwijzen wij u naar het jaarverslag van de Raad van Toezicht.

5.5 Code Goed Bestuur

De Raad van Toezicht en het College van Bestuur conformeren zich aan de Code Goed Bestuur van de PO-raad. De meest recente versie is van 1 augustus 2017. De code dient als leidraad voor goed bestuur in het primair onderwijs. Er is gekozen voor een code waarin vooral de uitgangspunten voor goed bestuur centraal staan. De code roept op tot werken op basis van principes voor goed bestuur en vermijdt zoveel als mogelijk nieuwe plan- en regellast. Daarmee is er ruimte voor de onderwijsorganisaties voor een eigen wijze van invulling van die principes.

De Code Goed Bestuur is onderdeel van de governancestructuur van de Herman Broerenstichting en wordt jaarlijks besproken in overleggen van de Raad van Toezicht en het College van Bestuur.

Er is in 2019 niet afgeweken van het bepaalde in de Code Goed Bestuur van de PO-Raad.

5.6 Medezeggenschap

De MR van de Herman Broerenschool en het Herman Broerencollege wordt rechtstreeks door en uit de ouders/verzorgers en het personeel gekozen volgens de bepalingen van het MR-reglement. Een lid van de MR heeft zitting voor een periode van 4 jaar en kan zich maximaal één keer herkiesbaar stellen.

De MR bestaat uit 8 leden, waarvan 4 ouders: 2 vanuit locatie Delft en 2 vanuit locatie Westland.

Ook vanuit het personeel zijn er 4 vertegenwoordigers: van elke locatie 2, waarvan één het onderwijzend personeel en de ander het onderwijs ondersteunend personeel vertegenwoordigt.

De MR kwam in 2019 acht keer bijeen. Er werd onder meer gesproken over:

- Schoolplan 2019-2023 locatie Delft en locatie Westland
- Inscholingsprogramma
- Beleid m.b.t. vaardigheidsmeter
- Beleid m.b.t. salarisinschaling start, basis en vakbekwaam
- Jaarplan 2018-2019
- Rapport onderzoek inzet onderwijsassistenten
- Inspectiebezoek
- Vakantierooster 2019-2020
- Tijdelijke locatie Borneostraat voor Herman Broerenschool Delft
- Bestuursformatieplan 2019-2020
- Werkverdelingsplan 2019-2020 locatie Delft en locatie Westland
- Wijziging pauzetijd locatie Delft en locatie Westland
- School- en collegegids 2019-2020
- Jaarverantwoording 2018
- Functiebeschrijvingen leraar L10, L11, L12 en Vakleraar bewegingsonderwijs
- Eigen besteding uren duurzame inzetbaarheid
- Jaarplan 2019-2020 locatie Delft en locatie Westland
- Herman Broerenstichting 50 jaar
- Oudertevredenheidsonderzoek 2019
- Medezeggenschapsraadstatuut Herman Broerenstichting
- Functiebeschrijving secretaresse College van Bestuur
- Begeleidingsplan voor leraar en onderwijsassistent
- Zorg op school
- Meerjarenbegroting 2020-2023
- Taakbeschrijving intern begeleider
- Taakbeschrijving onderwijzorgcoördinator
- Taakbeschrijving locatiecoördinator onderwijzorg
- Taakbeschrijving locatiecoördinator

Het onderwerp ‘informatie uit het bestuursoverleg’ is een vast punt op de MR-agenda. De informatie die de bestuurder n.a.v. het bestuursoverleg aan de teamleden mailt, wordt op verzoek van de MR ook verzonden naar de ouderleden van de MR.

Naast het structurele overleg met het bestuur vindt er op verzoek van de MR ook een overleg plaats met de locatiedirecteuren. Dit overleg vindt plaats in de deelraad met een frequentie van drie keer per schooljaar. Meer informatie over de werkzaamheden van de MR is terug te vinden in het jaarverslag van de MR op de website van de Herman Broerenstichting.

In augustus 2019 was de samenstelling van de MR als volgt:

Oudergeleding:

Mevr. A. Berkel	lid, oudergeleding Westland
Mevr. G. Wils	lid, oudergeleding Westland
Mevr. R. Boerefijn	lid, oudergeleding Delft
Mevr. M.N. de Vette	lid, oudergeleding Delft

Personeelsgeleding:

Mevr. J. Grootsholten	lid, personeelsgeleding onderwijs ondersteunend personeel Delft
Mevr. M. Beernink	plv. lid, personeelsgeleding onderwijzend personeel Delft
Mevr. E. van der Mark	lid, personeelsgeleding onderwijs ondersteunend personeel Westland
Mevr. K. Steentjes	voorzitter, personeelsgeleding onderwijzend personeel Westland
Mevr. M. Visser	lid, personeelsgeleding onderwijzend personeel Delft

5.7 Bestuursbureau

Om de organisatie goed te faciliteren, het bestuur te kunnen ondersteunen en zo de gestelde doelen te kunnen bereiken is gekozen voor een bestuursbureau onder leiding van de bestuurder. Het bestuursbureau is gevestigd op de eerste verdieping van het Herman Broerencollege in Delft.

De bezetting van het bestuursbureau was in 2019 als volgt:

- Bestuursmedewerker Financiën: de heer R. Kewal
- Bestuursmedewerker Personeel: mevrouw A. Kramer
- Bestuursassistent: mevrouw E. Timp (tot 1 december 2019)
- Secretaresse College van Bestuur: mevrouw A. van der Burg (vanaf 25 november 2019)
- Facilitair medewerker: de heer J. Tetteroo
- Administratief medewerker bestuursbureau: mevrouw A. Middendorp
- Administratief medewerker: mevrouw E. van Heijst en mevrouw K. Buijs

5.8 Locaties en leerlingen

Onder de verantwoordelijkheid van de Herman Broerenstichting vielen in 2019 vier locaties, alle vier voor primair onderwijs. Elke locatiedirecteur heeft de algehele leiding over twee locaties en legt verantwoording af aan het bestuur over het totale functioneren van de locaties.

Herman Broerenschool (SO)	locatie Delft						locatie Westland						
Schooljaar	ZML		EMB		SUBT	CUMI	ZML		EMB		SUBT	CUMI	Totaal
	<8	>8	<8	>8			<8	>8	<8	>8			
2019/2020	21	24	2	7	54	31	5	17	13	13	48	17	102
2018/2019	12	24	2	6	44	19	3	15	7	11	36	8	80
2017/2018	16	26	1	8	51	22	3	16	2	12	33	9	84
2016/2017	14	24	0	6	44	20	4	19	2	10	35	9	79
2015/2016	13	28	0	8	49	19	4	21	1	8	34	11	83

Herman Broerencollege (VSO)	locatie Delft				locatie Westland				
Schooljaar	ZML	EMB	SUBT	CUMI	ZML	EMB	SUBT	CUMI	Totaal
2019/2020	61	18	71	31	76	22	98	22	169
2018/2019	62	17	79	31	67	22	89	19	168
2017/2018	71	21	92	36	74	24	98	20	190
2016/2017	76	22	98	36	68	22	90	13	188
2015/2016	80	17	97	34	64	25	89	14	186

5.9 Vertrouwenspersoon

In overeenstemming met de klachtenregeling beschikt de Herman Broerenstichting over een vertrouwenspersoon die bij klachten functioneert als aanspreekpunt. De vertrouwenspersoon gaat na of door

bemiddeling tot een oplossing kan worden gekomen. De vertrouwenspersoon begeleidt degene met een klacht desgewenst bij de verdere procedure en verwijst in voorkomende gevallen naar andere instanties. Door het bestuur is Mevrouw N. Kik benoemd tot vertrouwenspersoon van de Herman Broerenstichting. Hiertoe is een overeenkomst afgesloten met OnderwijsAdvies.

5.10 Klachten en klachtafhandeling

In 2019 heeft de bestuurder geen officiële klachten ontvangen.

5.11 Stakeholders

- Leerlingen en ouders/verzorgers zijn de basis van ons bestaan. Voor hen geven we het onderwijs en alle overige processen komen hieruit voort.
- Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen levert ons per leerling de zo noodzakelijke bekostiging. We gaan integer en verantwoord om met deze publieke gelden. Ze worden intern verdeeld en gebruikt om de scholen draaiende te houden.
- Gemeenten zijn in onze regio belangrijke partners. Met hen geven we handen en voeten aan het lokale en regionale educatieve beleid.
- Toeleverende scholen en instellingen zijn een belangrijke partner die een aanzienlijk deel van de basis leggen voor de leerlingen waar wij mee verder gaan. Een goede overdracht en waar mogelijk afspraken over doorlopende leerlijnen zijn van groot belang voor de leerlingen.
- Scholen, instellingen en stagebedrijven waar onze leerlingen instromen zijn een partij waar mee we frequent het overleg voeren om een soepele overgang mogelijk te maken. Terugkoppelen maakt het mogelijk om daar waar nodig ons eigen handelen bij te sturen.
- De samenwerkingsverbanden zijn partijen die met en voor ons zorg dragen voor een dekkend netwerk van ondersteuningsvoorzieningen.
- Eigen medewerkers brengen kennis en ervaring in, om de gewenste onderwijskwaliteit te kunnen leveren. Ze voeren het primaire proces (onderwijs) en de secundaire processen (ondersteuning) uit. Het is van groot belang verantwoord personeelsbeleid te voeren met het oog op welbevinden en gezondheid van de medewerkers.

5.12 Samenwerking

De samenwerking met verschillende partners in onze regio hebben we dit jaar volop gecontinueerd. De belangrijkste ontwikkelingen op dit terrein hebben betrekking op de samenwerkingsverbanden en zorginstellingen voor verstandelijk en meervoudig gehandicapten.

De Herman Broerenschool is aangesloten bij:

- Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Delflanden (PO2802 SWV Delflanden). De bestuurder van de Herman Broerenstichting is lid van het dagelijks bestuur.
- Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Westland (PO2803 SPOW). De bestuurder van de Herman Broerenstichting is lid van het dagelijks bestuur.
- Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Haaglanden (PO2815 SPOH). De bestuurder van de Herman Broerenstichting is lid van het algemeen bestuur.

Het Herman Broerencollege is aangesloten bij:

- Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Delflanden (VO2809 Delflanden). De bestuurder van de Herman Broerenstichting is lid van het bestuur en de algemene vergadering.
- Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Westland (VO2808 SWVO Westland). De bestuurder van de Herman Broerenstichting is lid van het dagelijks bestuur.
- Samenwerkingsverband Zuid-Holland West (VO2806 Haaglanden). De bestuurder van de Herman Broerenstichting is lid van het algemeen bestuur.

Met twee zorginstellingen is een intensieve samenwerking:

Iipse de Bruggen

Op onze locatie Westland is één zorgbegeleider vanuit Iipse de Bruggen werkzaam. Zij adviseert de leraren over zaken als de zintuiglijke informatieverwerking van onze leerlingen, de TEACCH-methode, signaleringsplannen enz. Ook werkt zij met EMB-leerlingen om vaardigheden te trainen. De zorgbegeleider is ervoor om samen met

de leraar te zorgen dat de EMB-leerlingen op school datgene krijgen aangeboden wat passend is bij hun ontwikkeling.

In de onderwijszorggroepen van de locatie Delft zijn zorgmedewerkers van Ipse de Bruggen werkzaam. Zij ondersteunen en begeleiden de EMB-leerlingen in deze groepen.

's Heeren Loo

Op 24 oktober 2016 zijn het Herman Broerencollege en 's Heeren Loo samen gaan werken in een tijdelijk gebouw op het terrein van het Westerhonk in Monster. In dit gebouw zijn zowel de VSO onderwijszorggroepen (met EMB-leerlingen) van het Herman Broerencollege als dagbestedingsgroepen van 's Heeren Loo gehuisvest. In de onderwijszorggroepen van de locatie Westland zijn zorgmedewerkers van 's Heeren Loo werkzaam. Zij ondersteunen en begeleiden de EMB-leerlingen in deze groepen.

5.13 Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen

Door ons onderwijs leren wij onze leerlingen beter te functioneren in onze samenleving. Daarnaast besteden we aandacht in de lessen aan verantwoord omgaan met mensen en natuurlijke hulpbronnen, natuur en milieu. Energiebesparing is een punt van blijvende aandacht. We hebben als maatschappelijke instelling de plicht verantwoord te ondernemen. Bij nieuwbouw en verbouw van onze scholen zijn we alert op de gebruikte materialen. Dit betekent dat we kritisch zijn op de bedrijven waarmee we samenwerken en dat wij ons telkenmale de vraag stellen of we integer en verantwoord aanbesteden. Ons gedrag moeten we altijd kunnen verantwoorden in het licht van onze maatschappelijke opdracht.

5.14 Organisatorische ontwikkelingen

Onze organisatie is volop in beweging. Belangrijke ontwikkelingen in 2019 waren onder meer:

Elke locatie heeft een eigen schoolplan met een eigen meerjarenplanning. Het strategisch beleidsplan is richtinggevend voor de concrete ontwikkeling van het onderwijs binnen onze organisatie en is kaderstellend voor de invulling van de schoolontwikkeling.

Doordat elke locatie de ruimte krijgt eigen beleid te ontwikkelen, is besloten om voor elke locatie binnen de MR een eigen deelraad in te stellen. Locatiebeleid wordt door de locatiedirecteur voorgelegd aan de deelraad van de MR.

Het streven is om in 2020 voor alle medewerkers over te stappen op SharePoint. In 2019 zullen medewerkers van het bestuursbureau, de managementteams en de Commissie van Begeleiding hiertoe al overstappen.

5.15 Realisatie van de beleidsdoelen organisatie

Van de in het jaarplan 2019 genoemde doelen zijn de onderstaande doelen gerealiseerd:

- Elke locatie heeft een eigen schoolplan dat samen met het team is gemaakt.
- De nieuwe website is gelanceerd.
- De medewerkers van het bestuursbureau, van de Management Teams, de leden van de Commissie van Begeleiding en de administratie werken in SharePoint.
- Het bestuur heeft een eigen jaarplan.
- Elke locatie heeft een eigen jaarplan.
- De MR heeft deelraden voor de locaties ingesteld.
- Onder ouders van de locatie Delft is een enquête gehouden m.b.t. de onderwijstijden. Uiteindelijk is besloten om alleen de pauzetijden te wijzigen om zodoende meer margedagen te genereren.

In het jaarplan 2020 zijn onderstaande doelen opgenomen. De doelen die in 2019 niet gerealiseerd zijn, maken daar onderdeel van uit.

- De ontruimingsplannen van de locaties in het Westland zijn geactualiseerd.
- Alle medewerkers van de Herman Broerinstichting gaan werken met SharePoint.
- De locatiedirecteuren overleggen structureel met de MR-deelraden van de locaties.
- De leerlingen zitten op meubilair dat passend is bij hun onderwijsbehoeften, rust uitstraalt en prettig werkt voor de begeleiders.
- De functionaris gegevensbescherming heeft structureel overleg met de bestuurder over het IBP-beleid. Vanuit dit overleg wordt een terugkoppeling naar het bestuursoverleg gerealiseerd.

6 Onderwijs

6.1 Onderwijskundig beleid

De afzonderlijke locaties stellen gebaseerd op het schoolplan het jaarplan op. De verantwoording van de behaalde resultaten wordt beschreven in de evaluatie van het jaarplan van de betreffende locatie.

Organisatie

Om het onderwijs aan de specifieke doelgroep ZML en EMB zo goed mogelijk te kunnen organiseren is er binnen elke locatie een managementteam. Het managementteam van de locatie Delft bestaat uit de locatiedirecteur, de intern begeleiders en de coördinator onderwijszorg. Het managementteam van de locatie Westland bestaat uit de locatiedirecteur, de intern begeleiders, de coördinator arbeidstoeleiding en de locatiecoördinator VSO Westerhonn. Het managementteam zet alle inhoudelijke en organisatorische lijnen uit.

Het ontwikkelingsperspectief

Naast het managementteam heeft elke locatie een eigen Commissie van Begeleiding. De voorzitter van de Commissie van Begeleiding is de locatiedirecteur. Andere leden van de Commissie van Begeleiding zijn de psycholoog, de maatschappelijk werker en de jeugdarts. Op verzoek zijn ook de intern begeleider, de coördinator arbeidstoeleiding en/of leraren aanwezig bij de besprekingen. De Commissie van Begeleiding is verantwoordelijk voor de leerlingenzorg. Zij adviseert o.a. over het vaststellen en bijstellen van het ontwikkelingsperspectief. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor het multidisciplinair bespreken van leerlingen en toewijzen van extra ondersteuning.

In het ontwikkelingsperspectief staat de te verwachten uitstroombestemming en de onderbouwing daarvan. De onderbouwing bevat minimaal de factoren die het onderwijsproces belemmeren en bevorderen.

Kerdoelen ZML

De leerlingen van de Herman Broerenschool en het Herman Broerencollege volgen onderwijs volgens de kerndoelen van het ZML, die zijn aangepast volgens het wettelijk kader van het ministerie van OCW. Om bij het lesaanbod de juiste keuzes te maken, gebruiken wij de leerlijnen voor het ZML van het Centrum Educatieve Dienst (CED). Voor de leerlingen in de onderwijszorggroepen maken we gebruik van de Plancius-leerlijnen. Hiermee willen we een optimale ontplooiing van de leerlingen bewerkstelligen om ze voor te bereiden op een actieve deelname aan de maatschappij op de gebieden wonen, werken, burgerschap en vrije tijd. Voor de leerlingen van het Herman Broerencollege bevorderen we bovendien dat zij uitstromen naar een voor hen passende plek. Dat kan variëren van een betaalde baan tot een beschermde belevingsgerichte omgeving.

6.2 Onderwijs en Kwaliteit

De Herman Broerenschool werkt op basis van het kwaliteitsrad dat samen met de KPC Groep is ontwikkeld. Aan het kwaliteitsrad ligt ten grondslag het INK-model. Het kwaliteitsrad is een verbeelding van het systeem van kwaliteit op onze scholen. Het rad symboliseert de beweging van het onderwijs. Kwaliteitszorg is een cyclisch proces met als doel integrale schoolontwikkeling. Het kwaliteitsrad is opgebouwd uit zeven tandwielen. Door aan een van de wielen te draaien, komen de andere wielen ook in beweging. De volgende tandwielen worden onderscheiden:

- Kwaliteit (PDCA) en Organisatiegedrag
- Belichten, richten, inrichten en verrichten
- Missie, visie en strategische doelen
- Opbrengstgericht werken (schoolniveau)
- Handelingsgericht werken (groepsniveau)
- Personeel
- Samenwerking

Over de resultaten en de kwaliteit moet verantwoording worden afgelegd aan de ouders/verzorgers en aan de overheid via de Inspectie van het Onderwijs. Daartoe is het jaarplan opgesteld. Hierin zijn de beleidsvoornemens concreet uitgewerkt, gebaseerd op het schoolplan. Daarbij is rekening gehouden met resultaten uit voorgaande jaren o.a. op het gebied van onderwijsontwikkeling en leerlingopbrengsten. Het nieuwe jaarplan wordt na evaluatie van het oude jaarplan opgesteld.

Tijdens managementgesprekken heeft de bestuurder met de locatiedirecteuren en de locatiecoördinator de voortgang van de ontwikkeling van de locatie en de leerlingopbrengsten besproken.

6.2.1 Leerlingvolgsysteem

Om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen wordt binnen de school met het leerlingvolgsysteem ParnasSys gewerkt. Met behulp van dit leerlingvolgsysteem worden de opbrengsten op leerlingniveau, groepsniveau, schoolniveau en bestuursniveau in kaart gebracht. ParnasSys biedt de mogelijkheid om de leerling integraal te volgen en daarbij planmatig, doelgericht en handelingsgericht te werken. Voor de ontwikkeling van de leerlingen is het ontwikkelingsperspectief (OPP) leidend en de uitgangspunten van het OPP worden gekoppeld aan ParnasSys. Er wordt in beeld gebracht of de leerling zich volgens verwachting ontwikkelt en of er aanpassingen in zijn/haar lesaanbod gemaakt dienen te worden. Ouders/verzorgers ontvangen een rapportage met een overzicht van de leerlijnen.

6.3 Opbrengsten en resultaten

6.3.1 Overzicht algemene opbrengsten Herman Broerenschool

De uitstroommogelijkheden voor onze leerlingen in het SO zijn:

- Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO)
- Speciaal Basisonderwijs (SBO)
- Praktijk Onderwijs (PRO)
- Anders (andere ZML-school, zorginstelling, verhuisd of onbekend)

Uitstroom leerlingen Herman Broerenschool.

Vorm van uitstroom	2018-2019 Locatie Delft	2018-2019 Locatie Westland	2017-2018 Locatie Delft	2017-2018 Locatie Westland
VSO ZMLK	8	9	8	13
Speciaal basisonderwijs	2	0	1	0
Praktijkonderwijs	0	0	0	0
Anders (andere school, zorginstelling, verhuisd, onbekend)	1	1	4	1
Totaal aantal uitstromers	11	10	13	14

In onderstaande tabel is te lezen wat de te verwachte uitstroombestemming was, die is opgenomen in het ontwikkelingsperspectief twee jaar voorafgaand aan het moment van uitstroom.

	2018-2019 Locatie Delft	2018-2019 Locatie Westland	2017-2018 Locatie Delft	2017-2018 Locatie Westland
Onder het niveau dat was vastgesteld in het ontwikkelingsperspectief	1	0	1	1
Op het niveau dat was vastgesteld in het ontwikkelingsperspectief	9	10	12	12
Boven het niveau dat was vastgesteld in het ontwikkelingsperspectief	1	0	0	1
Onbekend	0	0	0	0
Totaal aantal uitstroom	11	10	13	14

6.3.2 Overzicht algemene opbrengsten Herman Broerencollege

De uitstroommogelijkheden van onze leerlingen in het VSO zijn:

- Praktijkonderwijs (PRO)
- Reguliere arbeid (wel/niet met subsidie)
- Beschut werken (Sociale Werkvoorziening)
- Arbeidsmatige dagbesteding
- Activiteitengerichte dagbesteding
- Anders (andere school, zorginstelling, verhuisd, onbekend)

Uitstroom leerlingen Herman Broerencollege.

Vorm van uitstroom	2018-2019 Locatie Delft	2018-2019 Locatie Westland	2017-2018 Locatie Delft	2017-2018 Locatie Westland
Praktijkonderwijs	0		0	0
Reguliere Arbeid (wel/niet met subsidie)	0	2	6	2
Beschut werken (Sociale werkvoorziening)	0		0	3
Dagbesteding: arbeidsmatig	7	2	12	5
Dagbesteding: activiteitengericht	3	4	7	10
Anders (andere school, zorginstelling, verhuisd, onbekend)	3	5	3	3
Totaal aantal uitstromers	13	13	28	23

In onderstaande tabel is te lezen wat de te verwachte uitstroombestemming was, die is opgenomen in het ontwikkelingsperspectief twee jaar voorafgaand aan het moment van uitstroom.

	2018-2019 Locatie Delft	2018-2019 Locatie Westland	2017-2018 Locatie Delft	2017-2018 Locatie Westland
Onder het niveau dat was vastgesteld in het ontwikkelingsperspectief	0	1	0	0
Op het niveau dat was vastgesteld in het ontwikkelingsperspectief	13	9	27	10
Boven het niveau dat was vastgesteld in het ontwikkelingsperspectief	0	0	1	11
Onbekend	0	3	0	2
Totaal aantal uitstroom	13	13	28	23

6.3.3 Opbrengsten certificaten Scholing Voor Arbeid

Het Herman Broerencollege biedt met SVA doelgerichte ondersteuning bij het toeleiden van leerlingen naar de arbeidsmarkt. De cursussen zijn branchegericht en erkend.

Wij bieden de volgende cursussen aan:

- Schoonmaken in de groothuishouding
- Werken in de keuken
- Winkelmedewerker
- Werken in de plantenteelt
- Werken in het groen
- Werken in de tomatenteelt

Daarnaast bieden wij in samenwerking met Verkeersschool van Buuren de opleiding aan voor het behalen van het certificaat Heftruck Chauffeur.

In onderstaande tabel is te lezen welke en hoeveel certificaten behaald zijn.

	2019 Locatie Delft	2019 Locatie Westland	2018 Locatie Delft	2018 Locatie Westland
Schoonmaken in de groothuishouding	3	0	2	1
Werken in de keuken	2	2	2	3
Winkelmedewerker	0	2	3	2
Werken in de plantenteelt	0	1	0	3
Werken in het groen	0	0	0	0
Werken in de tomatenteelt	0	0	1	0
Heftruckopleiding	0	2	0	0

6.3.4 Tevredenheidsonderzoeken: leerlingen

In het kader van het kwaliteitsbeleid van de Herman Broerinstichting hebben we in mei 2019 een tevredenheidsonderzoek gehouden onder onze leerlingen van het Herman Broerencollege. We hebben hierbij

gebruik gemaakt van een nieuw instrument (Qschool) dat speciaal is ontwikkeld voor de ZML-leerlingen door B&T. In totaal hebben 66 (89%) leerlingen van het Herman Broerencollege Delft en 66 (86%) leerlingen van het Herman Broerencollege Westland aan dit onderzoek meegewerkt. De leerlingen kregen 16 vragen voorgelegd, onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Schoolklimaat.
- Onderwijsleerproces.
- Sociale veiligheid.

De belangrijkste bevindingen zijn:

De hoogste scores locatie Delft (maximale score is 4,0):

- Heb je vrienden op school? (score 3,7)
- Vertelt de juf duidelijk dat je iets goed hebt gedaan? (score 3,7)
- Helpt de juf jou goed als je iets vraagt? (score 3,7)

De hoogste scores locatie Westland (maximale score is 4,0):

- Heb je vrienden op school? (score 3,8)
- Ben je blij over het omgaan met de andere kinderen op school? (score 3,8)
- Is je juf aardig? (score 3,8)
- Vertelt de juf duidelijk dat je iets goed hebt gedaan? (score 3,8)

De beste score voor Sociale veiligheid:

Vraag: Ik word gepest door andere leerlingen op school.

De locatie Delft scoorde op deze vraag een 2,6. Hiermee ligt de score tussen klopt niet (2,0) en klopt een beetje (3,0).

De locatie Westland scoorde op deze vraag een 2,8. Hiermee ligt de score tussen klopt niet (2,0) en klopt een beetje (3,0).

De andere ZML-scholen in Nederland scoorden een 3,2.

Volgens de Wet op de expertisecentra artikel 5a draagt het bevoegd gezag onder andere zorg voor veiligheid op school door het monitoren van de veiligheid van leerlingen op school met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft. Om een goed beeld te geven van de situatie op school is het van belang dat er een gestandaardiseerd instrument gebruikt wordt, dat tenminste een keer per schooljaar onder een representatief deel van de leerlingen wordt afgenomen. Het hier voorgenoemde tevredenheidsonderzoek voldoet aan al deze eisen. Dit onderzoek zal dan ook jaarlijks worden herhaald.

6.4 Inspectie

In april 2019 heeft het vierjaarlijks onderzoek van de onderwijsinspectie plaatsgevonden. Het onderzoek is uitgevoerd bij het bestuur van de Herman Broerinstichting. De inspectie heeft onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.

Wat gaat goed?

Het bestuur van de Herman Broerinstichting heeft een duidelijke opdracht en visie. Het biedt speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende en ernstig meervoudig beperkte kinderen. De afgelopen jaren stemden de scholen het onderwijsaanbod en hun aanpak af op een speciale, deels nieuwe doelgroep. Medewerkers geven samen met personeel van een zorginstelling een invulling aan het onderwijs die goed bij deze kinderen past. Het motto van de stichting, 'Leren moet je doen', is terug te zien in de afwisseling van leeractiviteiten, praktische opdrachten, het leren buiten de school en tijdens excursies.

De Herman Broerscholen hebben een redelijk grote zelfstandigheid om zelf keuzes te maken, maar het bestuur geeft richting en weet wat er speelt. De leraren en het ondersteunend personeel werken met plezier op de scholen en willen zich graag verder ontwikkelen. Zij worden hierin door het bestuur gestimuleerd en ondersteund.

Tot slot is het bestuur financieel gezond. Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs.

Wat moet beter?

Het bestuur en de scholen moeten duidelijker aangeven welke sociale en maatschappelijke competenties zij bij hun leerlingen willen ontwikkelen. De scholen moeten daarbij vooral aandacht besteden aan de competenties die belangrijk zijn om met succes uit te stromen naar een bepaalde vervolgplek. Vervolgens moeten zij ook nagaan of de leerlingen bij het verlaten van de school deze competenties hebben ontwikkeld.

Wat kan beter?

De scholen kunnen zich verder ontwikkelen in de wijze waarop zij hun (leer)resultaten op schoolniveau laten zien. Het personeel kreeg hiervoor scholing, maar blijft het moeilijk vinden om vast te stellen of de resultaten goed genoeg zijn. Ook het analyseren hoe het komt als de resultaten niet voldoende zijn, kan beter.

Het bestuur kan duidelijker maken welke informatie het daarover van de scholen verwacht. Ook het intern toezicht kan zich hierover meer uitspreken.

De kwaliteitszorg van het bestuur en de scholen is in orde maar kan beter. Het bestuur geeft aan in welke richting de scholen zich moeten ontwikkelen, maar kan scherper aangeven tot welke kwaliteit dat moet leiden. Het bestuur kan ook nog beter volgen of de verbeteractiviteiten volgens plan verlopen en tot voldoende resultaat leiden.

Het bestuur en de scholen zouden bovendien vaker de volledige onderwijskwaliteit van de scholen kunnen evalueren en vaststellen of ze tevreden zijn. Zij hebben dat nu eenmalig gedaan om tot nieuwe schoolplannen te komen. Door de kwaliteit regelmatig tegen het licht te houden, kunnen de scholen gericht aan verdere kwaliteitsverbetering werken.

De Inspectie stelde geen tekortkomingen vast in de naleving van wet- en regelgeving.

Het volledige rapport is te downloaden via onze website.

6.5 Tevredenheidsonderzoeken: ouders/verzorgers

In het kader van het kwaliteitsbeleid van de Herman Broerenstichting hebben we in mei 2019 een tevredenheidsonderzoek gehouden onder ouders/verzorgers van onze leerlingen. De scores zijn geanalyseerd door onderzoeksbureau DUO. In totaal hebben 107 (41%) ouders/verzorgers aan deze enquête meegewerkt. In 2016 was dat 37%. De ouders/verzorgers beoordeelden de locaties van de Herman Broerenstichting met een 8,1. In 2016 was dit 7,9 en in 2013 7,6.

Hier geven wij een samenvatting van de belangrijkste bevindingen.

De ouders zijn het meest tevreden over:

- Logopedie op school: Respectvol met kind omgaan [cijfer: 9.0]
- Leerkracht: Goed contact met kind [cijfer: 8.8]
- Leerkracht: Kan met vragen altijd bij de leerkracht terecht [cijfer: 8.8]
- Sfeer: Leerkracht gaat respectvol om met leerlingen [cijfer: 8.8]
- Fysiotherapie op school: Respectvol met kind omgaan [cijfer: 8.8]

De ouders zijn het minst tevreden over:

- Algemene ontwikkeling: Aandacht voor rekenen en (mondelinge) taal [cijfer: 6.7]
- Het onderwijs: Voldoende maatwerk [cijfer: 7.1]
- Begeleiding: Invloed op zorg en begeleiding [cijfer: 7.1]
- Managementteam: Openheid over het beleid [cijfer: 7.2]
- Samenwerking met ouders: Betrokken bij maken Ontwikkelingsprofiel [cijfer: 7.2]

Over het algemeen zijn de ouders van de Herman Broerenstichting tevreden met de school van hun kind. De ouders zijn zeer tevreden over de thema's: leerkracht, logopedie, sfeer en sociaal-emotioneel.

Ten opzichte van de meting in 2016 scoort de Herman Broerenstichting sterk hoger op de volgende thema's: leerkracht, sfeer, sociaal-emotioneel, communicatie en algemene ontwikkeling. Op de overige thema's scoort de Herman Broerenstichting gelijk aan de vorige meting of deze zijn bij de vorige meting niet bevraagd.

De uitslagen van het volledige onderzoek zijn te downloaden via onze website.

6.6 ICT

De Herman Broerenstichting maakt gebruik van de diensten van ITS IT Services Leidschendam. Eén dag per week is een systeembeheerder van ITS werkzaam op onze locaties om het systeem te onderhouden. Door ITS is een beheerplan gemaakt. Alle klassen van onze locaties zijn voorzien van touchscreens. Per klas zijn er minimaal twee leerlingcomputers.

Voor de onderwijzorggroepen is er daarnaast de Acticomm. De Acticomm is een speciaal ontwikkeld computersysteem voor onze EMB-leerlingen bij wie 'normaal computeren' niet lukt. De Acticomm is voorzien van een touchscreen, verwerkt in een veilig meubel dat verrijdbaar en in hoogte in te stellen is.

6.7 Gespecialiseerde opvang

Voor de leerlingen van de locaties in Delft is gespecialiseerde opvang na school gerealiseerd in samenwerking met Ipse de Bruggen. Deze opvang vindt plaats buiten de school op de zorglocatie De Boomhut.

Voor de leerlingen van de locatie VSO Westerhonnk is vakantieopvang gerealiseerd. Deze opvang vindt plaats in onze school. Er wordt onderzocht of op woensdagmiddag ook opvang gerealiseerd kan worden.

6.8 Realisatie van de beleidsdoelen locatie Delft

Van de in het jaarplan 2019 genoemde doelen zijn de onderstaande doelen gerealiseerd en onderdeel geworden van ons onderwijsbeleid:

- Het schoolplan 2019-2023 is vastgesteld.
- Het team heeft proeflessen uit de methode 'Werken aan' gegeven, zodat zij de methoden kunnen beoordelen.
- Het MT en het lerarenteam kunnen goed de leeropbrengsten op school (zowel op groeps- als op individueel niveau) in kaart brengen, deze analyseren en (in overleg met alle belanghebbenden) gepaste interventies voorstellen en uitvoeren.
- In samenwerking met de MR en de VOR worden koffieochtenden georganiseerd.
- Het Ontwikkelingsperspectief wordt in z'n geheel geëvalueerd door een groot deel van de leraren.
- Het Ontwikkelingsperspectief is leidend bij gesprekken en bij het opstellen van de werkplannen.
- De missie, de visie en het motto zijn verweven in de doelstellingen van de diverse werkgroepen. Het directe instructiemodel heeft veel aandacht gekregen bij de teamscholing; hierbij is gebruik gemaakt van Teach Like a Champion.

In het jaarplan 2020 zijn onderstaande doelen opgenomen. De doelen die in 2019 niet gerealiseerd zijn, maken daar onderdeel van uit.

- Het veiligheidsbeleid richt zich op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten.
- De methodes, methodieken en andere materialen die gebruikt worden in het SO en VSO voor de vijf hoofdgebieden sluiten op elkaar aan met betrekking tot de niveaus en de uitstroomprofielen.
- Het Ontwikkelingsperspectief wordt in z'n geheel geëvalueerd door alle leraren.
- Missie, visie en motto worden zichtbaar gemaakt.
- Om de geplande onderwijstijd effectief te benutten, worden richtlijnen opgesteld m.b.t. het aantal uur dat besteedt moet worden aan de diverse vakken.
- Er worden afspraken gemaakt over de communicatie met het MT als van de richtlijnen wordt afgeweken.
- Het team wordt verder geschoold in het directe instructiemodel met Teach Like a Champion.

6.9 Realisatie van de beleidsdoelen locatie Westland

Van de in het jaarplan 2019 genoemde doelen zijn de onderstaande doelen gerealiseerd en onderdeel geworden van ons onderwijsbeleid:

- Op onze school beschikken we over een schoolplein dat voorziet in de behoefte van leerlingen om te leren (samen) te spelen en bewegen, ontdekken, de zintuigen te prikkelen en/of zich te ontspannen.
- We weten hoe de PDCA-cyclus voor kwaliteitszorg en handelingsgericht werken eruit ziet. De jaarkalender is goed gestructureerd met de PDCA-cyclus erin.
- Een deel van de leraren stemmen hun onderwijsaanbod af op de opbrengsten en analyses op school-, groeps- en individueel niveau.

- De Commissie van Begeleiding werkt op een zo constructief mogelijke wijze.

In het jaarplan 2020 zijn onderstaande doelen opgenomen. De doelen die in 2018 niet gerealiseerd zijn, maken daar onderdeel van uit.

- De school hanteert een voor iedereen duidelijk agressiebeleid, wat zorgt voor vermindering van externaliserend gedrag bij leerlingen en waarbij medewerkers zich veilig en gesteund voelen.
- De intern begeleiders kunnen goed aflezen wat de leeropbrengsten zijn op leerlingniveau, groepsniveau en schoolniveau en daarbij passende interventies voorstellen. De leraren beheersen dit op leerlingenniveau en groepsniveau.
- Alle leraren stemmen hun onderwijsaanbod af op de opbrengsten en analyses op school-, groeps- en individueel niveau.
- De school onderzoekt de mogelijkheden om de lestijd binnen het SO te verkorten.
- Bepalen van een vastgesteld aanbod voor de vakgebieden naast de vijf hoofdgebieden.
- De doorgaande leerlijn wetenschap en techniek wordt uitgebreid en geïmplementeerd.

7 Personeel

7.1 Introductie

De Herman Broerenstichting spant zich in voor Strategisch Personeelsbeleid. Strategisch Personeelsbeleid is afgestemd op de onderwijskundige visie van de Herman Broerenstichting, waarbij de nadruk ligt op de ontwikkeling van onze medewerkers. Het is gericht op verwezenlijking van de ambities zoals die verwoord zijn in het strategisch beleidsplan. De inzet, kennis en bekwaamheden van de medewerkers stemmen we af op de doelstellingen van de locaties. Medewerkers ervaren en nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen ontwikkeling en voor de ontwikkeling van de organisatie en leerlingen. Bestuur, directie en management verbinden zo de ambities van de locaties aan de loopbaanontwikkeling van de medewerkers. De Herman Broerenstichting streeft via een Strategisch Personeelsbeleid naar samenhang tussen:

- De doelen van de locaties en de ontwikkeling van de individuele medewerker;
- De koersuitspraak 'Medewerkers denken mee, doen mee en durven te delen';
- De personeelsmanagementinstrumenten die we inzetten.

Het in 2018 opgestelde professioneel statuut bevat afspraken over de professionele ruimte van leraren en de manier waarop zij betrokken worden bij relevante onderwijskundige besluiten. Het professioneel statuut sluit hiermee aan op de in het strategisch beleidsplan opgenomen koersuitspraak 'Medewerkers denken mee, doen mee en durven te delen'.

De externe ontwikkelingen met betrekking tot het Strategisch Personeelsbeleid, zoals onder andere het landelijke lerarentekort en de gewijzigde CAO worden eveneens benaderd vanuit de onderwijskundige visie zoals bijvoorbeeld het inscholingsprogramma en het begeleidingsplan voor nieuwe medewerkers en de opdracht om in 2020 het functieboek geactualiseerd te hebben.

Binnen het bestuursoverleg wordt met de directie afgestemd hoe we het personeelsbeleid implementeren, monitoren en evalueren. In de jaarlijkse overleggen die de bestuurder heeft met de verschillende teams wordt met het personeel de dialoog gevoerd over het strategisch personeelsbeleid.

7.2 Bestuursformatieplan en werkgelegenheidsgarantie

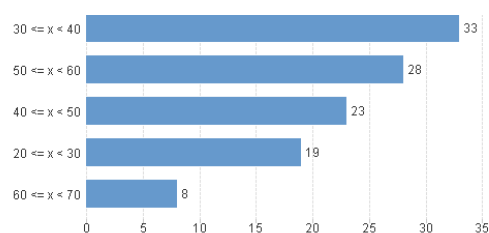
In 2019 heeft de MR instemming verleend aan het bestuursformatieplan. Het bestuursformatieplan beschrijft hoe de middelen bovenschools dan wel aan de scholen worden toebedeeld. Bij de toekenning van de financiële middelen wordt rekening gehouden met de schoolkenmerken, zoals het aantal SO- en VSO-leerlingen, het aantal EMB-leerlingen, de leeftijd van de zeer jonge leerlingen en het aantal CUMI-leerlingen. De toekenning van de lumpsum vindt plaats op stichtingsniveau. De beschikbare formatie is per school (BRIN-nummer) vastgesteld, waarbij de verhouding tussen het aantal leerlingen en leraren per school is verantwoord.

Eind 2011 is de stichting, na instemming van de MR, overgegaan van ontslagbeleid naar werkgelegenheidsbeleid. In 2012 is Decentraal Georganiseerd Overleg (DGO) gevoerd om het sociaal statuut vast te stellen. In 2019 heeft geen DGO plaatsgevonden.

7.3 Samenstelling van het personeelsbestand

Op 31 december 2019 werken 111 medewerkers verdeeld over 82,26 fte bij de Herman Broerenstichting. Deze aantallen zijn exclusief externe medewerkers.

Verdeling per leeftijdscategorie 31-12-2019

Verdeling man/vrouw 31-12-2019

7.3.1 In- en uitstroom

Van onze medewerkers heeft 83,8% een vaste benoeming en 16,2% een tijdelijke benoeming met zicht op een vaste benoeming. In 2019 was de instroom 15,42 fte en de uitstroom 9,88 fte.

7.4 Functies

Het functieboek bevat een overzicht van de functies die bij de Herman Broerenstichting beschikbaar zijn en biedt daarmee inzicht in de loopbaanmogelijkheden binnen de Herman Broerenstichting.

Bij de start van het schooljaar 2019/2020 op 1 augustus 2019 ziet het functiebouwwerk er als volgt uit:

Schaal		Totaal	fulltime	parttime
L11	Leraar L11	35,88 fte	14	32
L11	Vakleraar bewegingsonderwijs	1,93 fte	1	1
L12	Leraar L12	5,57 fte	2	4
DC	Locatiedirecteur	2,05 fte	1	1
0002	Assistent facilitair medewerker	0 fte	0	0
0004	Onderwijsassistent	26,38 fte	0	41
0004	Administratief medewerker	1,40 fte	0	2
0005	Facilitair medewerker	1,18 fte	1	0
0005	Administratief medewerker bestuursbureau	0,80 fte	0	1
0006	Psychologisch assistent	0,80 fte	0	1
0007	Leraarondersteuner	0,28 fte	0	1
0008	Logopedist	1,20 fte	0	2
0008	Bestuursassistent	0,95 fte	0	1
0008	Maatschappelijk werker	0,80 fte	0	1
0010	Bestuursmedewerker Financiën	1,10 fte	1	0
0010	Bestuursmedewerker Personeel	0,80 fte	0	1
0011	Psycholoog	0,80 fte	0	1
B3	Bestuurder	1,00 fte	1	0

In oktober 2019 is de functiebeschrijving Secretaresse College van Bestuur toegevoegd aan het functieboek. De functie Bestuursassistent is hiermee komen te vervallen.

7.4.1 Inzet extra middelen werkdrukverlaging

In de teams van de locatie Delft en locatie Westland is gesproken over de besteding van de gelden die ter beschikking zijn gesteld ten behoeve van de werkdrukverlaging. De voorstellen waar consensus voor was zijn vastgelegd in een document die ter instemming is gelegd aan de MR. Op de vergadering van 5 juli 2018 heeft de MR instemming verleend op de plannen van de locaties voor de besteding van de extra middelen werkdrukverlaging. Hieronder volgt per locatie de verantwoording.

Locatie Delft

Het te besteden bedrag voor de locatie Delft op basis van leerlingaantallen 1-10-2017 voor schooljaar 2018/2019 bedraagt € 22.244 en daarvan heeft 7/12 betrekking op 2019 wat neerkomt op € 12.975. Het te besteden bedrag voor de locatie Delft op basis van leerlingaantallen 1-10-2018 voor schooljaar 2019/2020 bedraagt € 27.040 en daarvan heeft 5/12 betrekking op 2019 wat neerkomt op € 11.279. In totaal dus € 24.255 voor kalenderjaar 2019.

Bestedingscategorie	Besteed bedrag	Toelichting
Personeel	€ 22.357	De werkdrukverlagingsgelden zijn ingezet voor de uitbreiding van de werktijdsfactor voor de onderwijsassistenten die dat graag wilden. Daarbij is in beginsel uitgegaan van een half uur per werkzame dag. De extra tijd wordt gebruikt om de leraren meer te kunnen ondersteunen, om de werkdruk effectief te verminderen.
Materieel	-	
Professionalisering	-	
Overig	-	
Totaal	€ 22.357	

In 2019 is € 1.898 euro minder uitgeven dan beschikbaar. Het bedrag van € 1.898 euro wordt in 2020 besteed aan werkdrukvermindering.

Niet-financiële maatregelen

De volgende niet-financiële maatregelen zijn genomen om de werkdruk te verminderen:

- Een betere planning om collega's te ontzien bij drukke momenten in het jaar. Zoals het scoren en evalueren van doelen in Parnassys (LVS) t.b.v. streefplanningen, de rapporten, de leerlingenbesprekingen, de evaluatie en bijstelling van het OP.
- Een verbeterde informatiestroom vanuit het bestuur, directie, MT, CVB, coördinatoren en de toekomstige werkgroepen richting alle collega's. Hierdoor ontstaat transparantie, structuur, voorspelbaarheid en rust. Iedereen is beter in staat om te anticiperen op wat er gaande is en wat gaat komen.
- Een teamagenda, waar iedereen zijn afspraken inzet. Tevens staan daar alle vergaderingen, scholingen en andere bijeenkomsten in. Op die manier ontstaat wederom transparantie, weten of iemand "vrij" of aanwezig is om aan te spreken/binnen te kunnen lopen en kan ook bijvoorbeeld gezien worden wie of hoe de vervanging geregeld is.

Locatie Westland

Het te besteden bedrag voor de locatie Westland op basis van leerlingaantallen 1-10-2017 voor schooljaar 2018/2019 bedraagt € 20.377 en daarvan heeft 7/12 betrekking op 2019 wat neerkomt op € 11.887. Het te besteden bedrag voor de locatie Westland op basis van leerlingaantallen 1-10-2018 voor schooljaar 2019/2020 bedraagt € 27.510 en daarvan heeft 5/12 betrekking op 2019 wat neerkomt op € 11.463. In totaal dus € 23.350 voor kalenderjaar 2019.

Bestedingscategorie	Besteed bedrag	Toelichting
Personeel	€ 6.984	Dit is ingezet om de kosten te drukken die in het schooljaar 2019/2020 gemaakt worden voor de extra inzet van onderwijsassistenten.
Materieel	€ 9.455	Er is een tweede schoolbus, waardoor het een stuk eenvoudiger is geworden om met leerlingen op excursie te gaan. Doordat het organiseren van een excursie eenvoudiger geworden is, heeft dit een positief effect op de werkdruk en het werkplezier.
Professionalisering	-	
Overig	-	
Totaal	€ 16.439	

In 2019 is € 6.921 euro minder uitgeven dan beschikbaar. Het bedrag van € 6.921 euro wordt in 2020 besteed aan werkdrukvermindering. Het plan in eerste instantie qua bestedingscategorie personeel was om in schooljaar 2019/2020 een parttime een muziekleraar te bekostigen. Door het lerarentekort is dat in 2019 niet gelukt.

Niet-financiële maatregelen

De volgende niet-financiële maatregelen zijn genomen om de werkdruk te verminderen:

- Een betere planning om collega's te ontzien bij drukke momenten in het jaar. Zoals voor het scoren en evalueren van doelen in Parnassys (LVS) t.b.v. streefplanningen, de rapporten, de leerlingenbesprekingen, de evaluatie en bijstelling van het OP.
- Formatie en roosters op tijd klaar, zodat mensen op tijd aan de slag kunnen voor het nieuwe schooljaar en minder werkdruk ervaren.
- Mensen langere tijd hetzelfde uitwisselingsvak laten geven en de mogelijkheid bieden om het verdiepen in een nieuw vak/maken van een leerlijn deels weg te schrijven onder de takenlijst en/of professionalisering.
- Protocol leerlingvervoer is versoepeld

- Een verbeterde informatiestroom vanuit het bestuur, directie, MT, CVB, coördinatoren en de toekomstige werkgroepen richting alle collega's. Hierdoor ontstaat transparantie, structuur, voorspelbaarheid en rust. Iedereen is beter in staat om te anticiperen op wat er gaande is en wat gaat komen.

7.4.2 Participatiebanen

Ten aanzien van de Participatiewet is de vastgestelde norm 1,93% (1,5876 fte) van 82,26 fte per 31 december 2019. In het functieboek is hiervoor de functie assistent facilitair medewerker opgenomen. Op 31 december 2019 is de vastgestelde norm niet gerealiseerd.

7.4.3 Detacheringen

Voor de tijdelijke invulling van openstaande vacatures hebben wij in 2019 via detacheringsbureaus gebruik gemaakt voor de inhuur van leraren. Vanaf januari tot aan de zomervakantie 1 leraar (0,6 fte). In de periode van oktober tot en met 31 december 2019 zijn 4 leraren (3,6 fte) via detacheringsbureaus ingehuurd.

Vanuit de Herman Broerenstichting zijn twee leraren (0,79 fte) als ambulant ondersteuner ingezet voor de samenwerkingsverbanden PO Westland en VO Westland.

Vanuit Ipse de Bruggen was één zorgbegeleider werkzaam op de locatie Westland. Verder zijn er vanuit Ipse de Bruggen op de locatie Delft zes zorgmedewerkers werkzaam in de onderwijszorggroepen.

De zorgbegeleider wordt bekostigd vanuit de reguliere middelen. De zorgmedewerkers worden grotendeels bekostigd vanuit de zorgindicatie van de leerlingen. Dit kan zijn door middel van PGB of Zorg in Natura. Voor de toekomst is het de bedoeling dat de zorgmedewerkers volledig worden bekostigd vanuit de zorgindicaties.

Vanuit 's Heeren Loo zijn acht zorgmedewerkers werkzaam op de locaties in het Westland.

De zorgmedewerkers worden grotendeels bekostigd vanuit de zorgindicatie van de leerlingen. Dit kan zijn door middel van PGB of Zorg in Natura. Voor de toekomst is het de bedoeling dat de zorgmedewerkers volledig worden bekostigd vanuit de zorgindicaties.

In 2014 hebben wij in samenspraak met onze REC-partners besloten tot belastingaangifte van de salariskosten van de REC manager en secretariaal medewerker REC over de jaren 2009 t/m 2014. Wij hebben hiertoe besloten, omdat de wetgeving onduidelijk was of deze detacheringen nu wel of niet onder het belastingvrije tarief zouden vallen. In 2017 heeft het Hof Den Haag uitspraak gedaan voor het jaar 2014. Het Hof is van oordeel dat de detachering van medewerkers aan het REC BTW-vrijgesteld heeft mogen plaatsvinden. In 2018 hebben de REC-partners besloten om niet verder te procederen over de jaren 2009 t/m 2013. In 2020 zal het totaal ontvangen bedrag van € 11.403 na aftrek van voorgeschoten kosten op basis vooraf afgesproken verdeelsleutels uitbetaald worden aan de REC-partners.

7.5 Vervanging

Vanaf augustus 2015 is de Herman Broerenstichting niet langer verzekerd bij het Vervangingsfonds en is daarmee eigen risicodragend. Na uitgebreid onderzoek bleek dat de premie van de verplichte aansluiting aanzienlijk hoger was dan het bedrag dat het bestuur van de Herman Broerenstichting per schooljaar declareerde. Van het geld dat hiermee wordt uitgespaard is extra formatie beschikbaar, waardoor elke locatie bovenop de formatie een fulltime leraar extra heeft. Deze extra formatie is beschikbaar voor de vervanging van afwezige teamleden.

7.5.1 Vacatures

Ook binnen de Herman Broerenstichting is het tekort aan leraren op de arbeidsmarkt merkbaar en blijven vacatures langer openstaan. Gezien het natuurlijk verloop binnen onze organisatie krijgen nieuwe medewerkers een tijdelijke benoeming, die bij goed functioneren kan worden omgezet in een vast dienstverband. Zo kunnen we medewerkers aan ons binden en aantrekkelijker zijn voor potentiële medewerkers.

In 2019 hebben twee deelnemers met veel ervaring in de zorg, deelgenomen aan het geschiktheidsonderzoek voor het zij-instroomtraject. Beide deelnemers hebben deze onderzoeken niet succesvol afgerond en zijn niet gestart met het zij-instroomtraject. Voor een zij-instromer is veel begeleiding nodig. Gezien het aantal vacatures en de start van veel nieuwe medewerkers die een intensief begeleidingsplan doorlopen, kan de

intensieve begeleiding aan zij-instromers niet gegeven worden. Hierdoor zijn er in 2019 geen nieuwe deelnemers aan het traject gestart.

Om de komende jaren een goede personele bezetting te kunnen blijven waarborgen, zal verder onderzocht worden welke mogelijkheden de Herman Broerenstichting kan benutten om over voldoende leraren te blijven beschikken.

7.5.2 Introductie en begeleiding startende medewerkers

Het bestuur en de directie hechten er grote waarde aan nieuwe medewerkers wegwijs te maken in de nieuwe werksituatie, zowel voor het ingroeien in de functie en de kennismaking met collega's als voor de introductie in de cultuur, de organisatie en de werkwijze van de scholen. Hiervoor zijn in 2019 de begeleidingsplannen voor leraren en onderwijsassistenten aangepast. Het begeleidingsplan bestaat uit een gezamenlijk startgesprek met de locatiedirecteur en de coach, minimaal 5 gesprekken met de coach, formele gesprekken (functioneringsgesprek, afname vaardigheidsmeter en beoordelingsgesprek) met de locatiedirecteur en deelname aan het inscholingsprogramma.

Voor alle beginnende leraren in het onderwijs is het van belang dat zij tevens de basisbekwaamheid als leraar behalen in de eerste drie jaar (zie ook CAO PO). Het begeleidingsplan is hierop afgestemd.

7.6 Ziekteverzuim

jaar	Ziekteverzuim landelijk [WEC OP]	Ziekteverzuim OP Herman Broerenstichting	Ziekteverzuim landelijk [WEC OOP]	Ziekteverzuim OOP Herman Broerenstichting
2019	Nog niet bekend	7,51 %	Nog niet bekend	6,97 %
2018	7,0 %	5,4 %	6,9 %	4,82 %
2017	6,7 %	6,0 %	6,9 %	6,7 %
2016	7,0 %	3,29 %	7,2 %	5,75 %
2015	7,0 %	4,25 %	7,0 %	4,79 %
2014	6,4 %	3,4 %	6,3 %	10,7 %

De norm voor het ziekteverzuimpercentage is vastgesteld op dezelfde hoogte als de landelijke cijfers. Het streven is een verzuimpercentage op of onder de landelijke cijfers. Voor beide functiecategorieën is het verzuimpercentage ten opzichte van 2018 gestegen en ligt boven het landelijk gemiddeld. De hoogte van het ziekteverzuim wordt met name veroorzaakt door het langdurig verzuim op basis van lichamelijke klachten met een langere herstelperiode.

In 2019 lag de focus op de preventieve maatregelen voor het voorkomen van langdurig verzuim op basis van werkgerelateerde klachten, o.a. door gesprekken met leidinggevende, de inzet van coaching en individuele afspraken met teamleden om de ervaren werkdruk te verminderen. Om het verzuimpercentage duurzaam te kunnen verlagen is een 'langere adem' nodig. De verzuimanalyse 2019 wordt nog opgesteld; de hieruit voortvloeiende actiepunten worden in 2020 uitgevoerd.

De verzuimbegeleiding wordt uitgevoerd volgens het eigen-regie model, de Herman Broerenstichting wordt hierbij ondersteund door de ArboUnie. Maandelijks vindt het spreekuur van de bedrijfsarts op locatie plaats. Aansluitend aan het spreekuur wordt sociaal medisch overleg gevoerd tussen de locatiedirecteuren, de bedrijfsarts en de bestuursmedewerker Personeel waarin de terugkoppelingen van het spreekuur en de adviezen met betrekking tot de ziekteverzuimbegeleiding worden besproken.

7.7 Beleid inzake uitkeringen en ontslag

Het bestuur van de Herman Broerenstichting houdt zich aan de wettelijke regels en de geldende CAO bij ontslag. Voor de medewerkers van de Herman Broerenstichting is de regeling werkgelegenheidsbeleid conform CAO PO van toepassing.

Benoemingen voor bepaalde tijd worden aangegaan op basis van de ontslaggronden genoemd in het reglement van het Participatiefonds.

Voor de in de CAO genoemde ontslaggronden wordt per ontslagsituatie bepaald op welke wijze ontslag volgt. Indien er sprake is van ontslag op basis van disfunctioneren, wordt bij de dossieropbouw rekening gehouden met de in het reglement van het Participatiefonds genoemde inspanningsverplichting van de werkgever. Bij ontslag wegens disfunctioneren wordt in eerste instantie een beëindigingsovereenkomst aangeboden door het bestuur. De betreffende medewerkers krijgen minimaal het bedrag conform reglement Participatiefonds voor een outplacementtraject. Tevens wordt de ontheffing herbenoemingsverplichting eigen wachtgelder door de

medewerkers ondertekend. Voor een herbenoemingsverplichting bij uitkeringsgerechtigde ex-werknemers wordt per vacature voldaan aan de in artikel 132, WEC genoemde verplichting.

Bij alle ontslagen, ook indien een medewerker ontslag op eigen verzoek indient, wordt altijd een vergoedingsverzoek bij het Participatiefonds ingediend. De tot nu toe ingediende vergoedingsverzoeken zijn alle door het Participatiefonds toegewezen.

7.8 Professionalisering

De Herman Broerenstichting is een lerende organisatie en verwacht van alle medewerkers dat ze de intentie hebben zich te willen ontwikkelen. Scholing is een vanzelfsprekend onderdeel van het personeelsbeleid. Het scholingsbeleid is een belangrijk instrument om de kwaliteit van de scholen en het personeel te ontwikkelen en te waarborgen; het kan de kloof helpen overbruggen tussen de aanwezige en de gewenste kwaliteiten. Het nascholingsbeleid bevindt zich op het snijvlak van onderwijsinhoudelijk beleid, kwaliteit- en personeelsbeleid. Het beleid is erop gericht om het functioneren van het personeelslid te optimaliseren, waardoor de organisatie is toegerust met professioneel ingestelde medewerkers. Er is een relatie met de beleidsstukken: strategisch beleidsplan, school- en jaarplannen, gesprekkencyclus.

De benodigde professionalisering wordt in teamverband en op individueel niveau gerealiseerd. Een zorgvuldige afweging tussen de professionele ontwikkelingswensen van de medewerker en de ontwikkelingsdoelen van de organisatie vindt plaats tijdens gesprekken tussen locatiedirecteur en teamlid. Naast het professionaliseringsaanbod dat aan alle teamleden jaarlijks wordt aangeboden, hebben teamleden de mogelijkheid tot het volgen van individuele professionalisering. Teamleden die individuele professionaliseringsactiviteiten volgen, kunnen voor een onkostenvergoeding in aanmerking komen. In de begroting is hiervoor een bedrag gereserveerd.

Verlaat een teamlid de school binnen drie jaar nadat hij/zij de professionaliseringsactiviteit heeft afgesloten, dan wordt een evenredig deel terugbetaald.

De verplichting om het diploma Master EN binnen vier jaar na indiensttreding te behalen, is in 2018 opgeheven. De opleiding sluit inhoudelijk niet meer voldoende aan op onze doelgroep. Hiervoor in de plaats is in 2019 een inscholingsprogramma voor nieuwe medewerkers van start gegaan. Met het inscholingsprogramma bieden wij nieuwe medewerkers scholingsbijeenkomsten over aspecten die voor het werken binnen onze organisatie van belang zijn, afgestemd op de ondersteuningsbehoefte van nieuwe medewerkers.

Het ministerie bood ook in 2019 weer de mogelijkheid om een Lerarenbeurs aan te vragen. Binnen onze organisatie hebben de leraren hier geen gebruik van gemaakt.

In 2019 zijn aan de teamleden onder andere de volgende scholingsactiviteiten aangeboden:

- Training aanpak kindermishandeling en werken met het Vlaggensysteem
- Intervisiebijeenkomsten Aanpak kindermishandeling en werken met het Vlaggensysteem
- Herhalingsbijeenkomst aandachtsfunctionaris
- Sensorische informatieverwerking, basis- verdiepings- en casuïstiekcursus
- Workshop gebarentaal
- Rijvaardigheid personeel
- Opleiding tot practitioner beeldbegeleiding
- Diverse lezingen, onder andere 'Geef me de 5', 'Traumasensitief lesgeven', eetgedrag
- Training Beleven In Muziek
- Teamtraining Teach like a champion
- ABA workshop
- Training agressie- en conflicthantering
- Herhalingsbijeenkomsten BHV, ploegleider en EHBO
- Basistraining Zedemo
- Training De Vreedzame School
- Workshops werken met Office365, Sharepoint en Onedrive

Ook hebben verschillende teamleden individuele scholing gevolgd:

- PABO via stimuleringsregeling onderwijsassistenten Herman Broerenstichting
- Aandachtsfunctionaris

- Licentie VHM
- Opleiding Practitioner Beeldbegeleiding
- Basis- en verdiepingstraining ParnasSys
- Schoolleider Vakbekwaam
- Functionaris gegevensbescherming DPO

7.9 Realisatie van de beleidsdoelen

Van de in het jaarplan 2019 genoemde doelen zijn de onderstaande doelen gerealiseerd en zijn onderdeel geworden van ons personeelsbeleid:

- Evaluatie RI&E heeft plaatsgevonden.
- Het plan van aanpak RI&E is geactualiseerd.
- Inscholingsprogramma nieuwe medewerkers is opgestart.
- Beleid start-, basis- en vakbekwaam is opgesteld
- Pilot vereenvoudiging duurzame inzetbaarheid is uitgevoerd
- Pilot vereenvoudiging duurzame inzetbaarheid is geëvalueerd; het beleid is vastgesteld.

In het jaarplan 2020 zijn onderstaande doelen opgenomen. De doelen die in 2019 niet gerealiseerd zijn, maken daar onderdeel van uit:

- De gesprekkencyclus is geactualiseerd.
- Beleid vaardigheidsmeter aanpassen met aandacht voor vaardigheden onderwijsassistenten.
- De ontruimingsplannen zijn geactualiseerd.
- Het HermanBroeren ABC is vernieuwd.
- De vaardigheden van de onderwijsassistenten in de Vaardigheidsmeter zijn vernieuwd.
- Evaluatie inscholingsprogramma.
- Uitvoering RI&E.
- Uitvoering quickscan personeel.

8 Huisvesting

8.1 Onderwijshuisvesting

Goede huisvesting is van belang voor het goed functioneren van leerlingen en personeel.

Daarom streven we ernaar de kwaliteit van huisvesting steeds naar een hoger niveau te tillen.

Sinds 1 januari 2015 heeft de Herman Broerenstichting de wettelijke verplichting om zorg te dragen voor het totale onderhoud van haar scholen. De gemeenten behouden daarnaast nog steeds hun zorgplicht en zijn daardoor verantwoordelijk voor (tijdelijke) nieuwbouw.

In overleg met de locatiedirecteuren en de facilitair medewerker doet de Herman Broerenstichting er alles aan de scholen goed te onderhouden.

8.2 Schoollocaties

De scholen van De Herman Broerenstichting waren in 2019 gehuisvest in vier gebouwen. De Herman Broerenstichting is verantwoordelijk voor het onderhoud van deze gebouwen. Voor het gebouw in Monster geldt een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid samen met 's Heeren Loo, de andere gebruiker van het gebouw. Met betrekking tot ieders verantwoordelijkheid is hiervoor een beheer- en exploitatieovereenkomst opgesteld.

8.3 Ondersteuning

Het beheren van schoolgebouwen is niet eenvoudig en vereist specialistische kennis. Scholen hebben immers te maken met wettelijke regelgeving en met aan regels gebonden inkomsten.

De benodigde specialistische kennis verzorgt De Herman Broerenstichting door samenwerking met Inventief Bouwmanagement en Bouw & Organisatie in Monster, WNS Architecten in Wateringen en Marino Water Advies in Alphen aan den Rijn. Bouw & Organisatie ondersteunt de Herman Broerenstichting bij o.a. het opstellen van de meerjarenonderhoudsplannen. Met dit bureau is een meerjarenonderhoudsplan voor de periode 2017 – 2031 opgesteld.

8.4 Realisatie van de beleidsdoelen

In 2019 zijn de volgende beleidsdoelen gerealiseerd:

- Alle douchekoppen zijn vervangen door douchekoppen met een Legionella-filter.
- Op het speelplein SO en VSO Delft is een schommel geplaatst.
- Het speelplein SO en VSO Naaldwijk is gedeeltelijk vernieuwd.
- Diverse ruimtes van VSO Naaldwijk zijn geschilderd.
- In verschillende ruimtes van VSO Naaldwijk is de elektra en databekabeling vernieuwd.
- In de natte ruimtes van SO en VSO Naaldwijk is led-verlichting geplaatst.
- Er is buitenschilderwerk verricht aan VSO Delft.
- Er zijn herstelwerkzaamheden verricht aan de kozijnen SO Delft.
- Er zijn herstelwerkzaamheden verricht aan de dakbedekking SO Delft.
-

In het jaarplan 2020 zijn onderstaande doelen opgenomen. De doelen die in 2019 niet gerealiseerd zijn, maken daar onderdeel van uit.

- Het meubilair in de groepen van SO Delft, SO Naaldwijk en VSO Monster wordt vernieuwd.
- Een aantal klaslokalen van VSO Naaldwijk wordt geleverd.
- Het gebouw in Naaldwijk wordt aan de buitenkant geleverd. Eventueel geconstateerde houtrot zal worden verwijderd.
- Akoestiek aula VSO Delft verbeteren.
- Inrichten snoezelruimte VSO Delft.

9 Financiën

9.1 Financieel beleid

Het financiële beleid van de Herman Broerenstichting is gericht op het behoud van een gezonde financiële positie.

9.1.1 Financiële kaders

Een gezonde financiële positie is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van de doelstellingen van de stichting. Financiële aspecten vormen dan ook een integraal onderdeel van de beleidsterreinen. Bij de vormgeving van het financiële beleid hanteert de Herman Broerenstichting de volgende algemene uitgangspunten:

- Het behouden van een gezonde (financiële) positie.
- Het financieel onderbouwen van (meerjarig) beleid.
- Het voeren van een transparante financiële administratie.

De stichting maakt gebruik van een 'checklist interne beheersing'. De meerjarenbegroting is ontleend aan de planning -en controlcyclus en de uitkomsten van de kwartaalrapportages worden besproken met het College van Bestuur, de directie en de Raad van Toezicht. Ten slotte komt naar voren dat er op het gebied van AO/IC een scheiding bestaat tussen inkoop en controle van de voorraad. Inkopen en aanbesteden gebeurt volgens vastgesteld beleid dat voldoet aan nationale en Europese wet- en regelgeving.

Toekenning van de financieringsgelden vanuit het ministerie vindt plaats op stichtingsniveau. De gelden staan geheel ter beschikking van de stichting. De leerlingaantallen vormen de basis voor de bekostiging en zijn leidend voor de berekening van de benodigde formatie en toekenning van middelen. Bij de berekening van de formatie wordt rekening gehouden met schoolkenmerken (zie 7.2).

Giften worden in overleg met de Vereniging Ouderraad besteed aan situaties of middelen die rechtstreeks ten goede komen aan de leerlingen van de school. Als er sponsoring plaatsvindt van activiteiten of middelen, gebeurt dit in overeenstemming met de door de overheid gestelde richtlijnen. Het bestuur ontvangt en beheert geen middelen van ouders van leerlingen. De Herman Broerenstichting is erkend als ANBI.

Vanwege de gunstige liquiditeit worden investeringen uit eigen middelen voldaan. Als in enig jaar of maand een te groot beslag op de liquiditeit plaatsvindt, wordt conform het beleid een spreiding in de aanschaf van nieuwe investeringen aangebracht. De investeringen worden bewaakt op basis van de liquiditeitsbegroting en zijn afgestemd vanuit een in de meerjarenbegroting opgenomen financieel perspectief.

9.1.2 Realisatie van de beleidsdoelen

In 2019 zijn de volgende resultaten geboekt die het financieel beleid versterken:

- Het 4-ogen-principe voor elke financiële transactie voor de bestuursrekening bij de ING.
- Kwartaalrapportages zijn voorzien van meer stuurinformatie.
- De locaties hebben investeringen die uit hun nieuwe schoolplannen komen meegenomen in de meerjarenbegroting.

In het jaarplan 2020 zijn onderstaande doelen opgenomen. De doelen die in 2019 niet gerealiseerd zijn, maken daar onderdeel van uit:

- Het contractenregister wordt frequenter geactualiseerd.
- Documenten over het inkoopproces worden in een handboek verzameld. Tegelijkertijd wordt het handboek daar waar nodig aangevuld en/of verwijnd.
- Alle bestaand beleid op financieel gebied worden samengevoegd in een zogenaamde financieel beleidsplan. Tegelijkertijd wordt dit plan daar waar nodig aangevuld en/of verwijnd.

9.2 Financiële kengetallen

Met betrekking tot de solvabiliteit, liquiditeit, rentabiliteit, het weerstandsvermogen en de huisvestingsratio vermelden wij onderstaande kengetallen:

Kengetal	2019	2018	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Solvabiliteit 2	83%	85%	kleiner dan 30%
Liquiditeit (current ratio)	3,9	4,4	kleiner dan 0,75
Rentabiliteit (1-jarig)	4,1%	3,7%	lager dan -10%

Weerstandsvermogen	64%	61%	kleiner dan 5%
Huisvestingsratio	5,0%	6,0%	groter dan 10%

Hierna volgt een omschrijving van de kengetallen inclusief berekening.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen het eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de instelling op langere termijn aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Om de solvabiliteit te bepalen zijn er twee berekeningsmethoden.

Definitie solvabiliteit 1: Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen.

Omschrijving	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
<i>Eigen vermogen</i>	4.097.184			3.836.682
<i>Totaal vermogen</i>	5.231.079			4.688.941
Kengetal	78%		82%	

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor deze berekening van solvabiliteit.

Definitie solvabiliteit 2: Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen.

Omschrijving	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
Eigen vermogen	4.097.184		3.836.682	
Voorzieningen	223.528		147.429	
<i>Som eigen vermogen en voorzieningen</i>		4.320.712		3.984.111
<i>Totaal vermogen</i>		5.231.079		4.688.941
Kengetal	83%		85%	

Definitie 2 van de solvabiliteit geeft aan dat 83% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat 17% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.

De solvabiliteit is voor 2019 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie (ondergrens 30%). In vergelijking met 2018 is de solvabiliteitspositie gedaald. Er is relatief meer vreemd vermogen in 2019.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie liquiditeit: De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen en vorderingen) en de kortlopende schulden.

Omschrijving	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
Liquide middelen	3.049.160		2.341.694	
Vorderingen	439.535		686.821	
<i>Vlottende activa</i>		3.488.695		3.028.515
<i>Kortlopende schulden</i>		895.025		686.096
Kengetal	3,9		4,4	

De liquiditeitsratio geeft aan dat 3,9 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit de posten benoemd in de toelichting op de balans onder 2.4 Kortlopende schulden.

De stichting heeft op 31 december 2019 de beschikking over € 3.049.160 aan liquide middelen en heeft daarnaast € 439.535 openstaan aan nog te ontvangen bedragen. Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 895.025. Overigens is in bovenstaande berekening geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

De liquiditeit is voor 2019 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie (ondergrens 0,75). In vergelijking met 2018 is de liquiditeitspositie gedaald.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en de totale baten.

Definitie rentabiliteit: Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
<i>Resultaat</i>		260.502		232.315
Totaal baten	6.422.353		6.307.543	
Financiële baten	157		572	
<i>Som totaal baten inclusief fin. baten</i>		6.422.510		6.308.115
Kengetal 1-jarig		4,1%		3,7%

De rentabiliteit geeft aan hoeveel van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat. De stichting heeft met de totale baten, te weten € 6.422.510, een resultaat behaald van € 260.502. Dit houdt in dat van elke euro die wordt ontvangen, € 0,04 wordt behouden en € 0,96 wordt besteed. In vergelijking met 2018 is de rentabiliteitspositie verbeterd.

Voor de rentabiliteit heeft de onderwijsinspectie een drietal signaleringsgrenzen opgesteld. De signaleringsgrens voor de laatste 3 jaar is 0%, voor de laatste 2 jaar - 5% en voor het huidige boekjaar - 10%. De rentabiliteit van de stichting is in alle gevallen hoger dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft het vermogen aan om niet-voorzien tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

Definitie (onderwijsinspectie) weerstandsvermogen: Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
<i>Eigen vermogen</i>		4.097.184		3.836.682
Totaal baten	6.422.353		6.307.543	
Financiële baten	157		572	
<i>Som totaal baten inclusief fin. baten</i>		6.422.510		6.308.115
Kengetal		64%		61%

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Bij de toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning -en- control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben.

Het weerstandsvermogen is voor 2019 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie (ondergrens 5%). In vergelijking met 2018 is het weerstandsvermogen gestegen.

Als de materiële vaste activa in mindering worden gebracht op het eigen vermogen dan is er een weerstandsvermogen van 37% (2019) en 35% (2018). De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor deze berekening van het weerstandsvermogen.

Huisvestingsratio

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding weer tussen de huisvestingslasten en de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Definitie huisvestingsratio: Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen, gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Omschrijving	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
Huisvestingslasten	249.325		308.389	
Afschrijvingen gebouwen en terreinen	58.724		53.628	
<i>Som van huis.last. en afschr. geb.& ter.</i>		308.049		362.017
Totale lasten	6.162.008		6.075.800	
Financiële lasten	-		-	
<i>Som totale lasten en financiële lasten</i>		6.162.008		6.075.800
Kengetal		5,0%		6,0%

De huisvestingsratio is voor 2019 lager dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie (bovengrens 10%). In vergelijking met 2018 is de huisvestingsratio gedaald.

9.3 Treasuryverslag

Het treasurybeleid vindt plaats binnen de kaders van de "Regeling beleggen, lenen en derivaten OC&W 2016". Het treasurystatuut van de Herman Broerenstichting is conform deze regeling opgesteld (goedkeuring Raad van Toezicht d.d. 20-12-2016 en bestuursbesluit d.d. 17-01-2017). In dit statuut wordt het treasurybeleid uiteengezet en een beschrijving gegeven van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden in het kader van de treasuryfunctie.

Net als voorgaande jaren is er terughoudend met de overtollige middelen omgegaan. Er is enkel gebruik gemaakt van rekening-courant en spaarrekeningen. Deze producten zijn afgenomen bij instellingen die aan de voorwaarden voldoen zoals beschreven in het treasurystatuut. Verder heeft de stichting een Mastercard met een bestedingslimiet van 250 euro. Er zijn geen leningen aangetrokken en is er ook geen gebruik gemaakt van derivaten.

Hierna volgt een overzicht per balansdatum van diverse beleggingen met vergelijkende cijfers van het voorgaande jaar.

Omschrijving	31 december 2019		31 december 2018		Looptijd
	€	€	€	€	
Mastercard	393		15		Dir. opeisbaar
Rabobank rekening courant	474.815		141.151		Dir. opeisbaar
ING rekening courant	737		2.111		Dir. opeisbaar
<i>Subtotaal rekening courant</i>		475.944		143.278	
Rabobank spaarrekening	1.760.230		1.386.465		Dir. opeisbaar

ING spaarrekening	810.308		809.905		Dir. opeisbaar
<i>Subtotaal spaarrekeningen</i>		2.570.538		2.1.96.370	
Totaal		3.046.482		2.339.647	

9.4 Analyse van het resultaat

Hierna volgt een overzicht met de afwijkingen ten opzichte van de begroting. Zie daarna de tekstuele toelichting.

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Afwijking 2019
	€	€	€
Baten			
Rijksbijdragen OC&W	6.234.938	5.948.522	286.416
Overige overheidsbijdragen	32.099	30.000	2.099
Overige baten	155.316	138.250	17.066
Totaal baten	6.422.353	6.116.772	305.581
Lasten			
Personele lasten	5.342.291	5.340.833	1.458
Afschrijvingen	195.694	199.673	-3.979
Huisvestingslasten	249.325	255.251	-5.926
Overige instellingslasten	374.698	343.566	31.132
Totaal lasten	6.162.008	6.139.323	22.685
Saldo baten en lasten	260.345	-22.550	282.895
Financiële baten en lasten	157	550	-393
Resultaat	260.502	-22.000	282.502

Toelichting op het nettoresultaat

In 2019 was een negatief resultaat begroot van - € 22.000 door extra kosten voor inhuur van leraren via detacheringsbureaus. Het gerealiseerde resultaat in 2019 komt € 282.502 hoger uit. De belangrijkste oorzaken voor dit betere resultaat worden hierna genoemd in de toelichting op de baten en lasten.

Toelichting baten

De totale baten zijn € 305.581 hoger dan begroot. Het grootste deel komt door meer rijksbijdragen OC&W (+ € 286.416). De overige overheidsbijdragen en overige baten zijn respectievelijk € 2.099 en € 17.066 hoger dan begroot.

Rijksbijdragen OC&W (+ € 286.416)

Deze bijdragen vallen hoger uit door middelen ter dekking van de nieuwe CAO (looptijd maart 2019 t/m augustus 2020). Doordat de CAO pas in 2020 afgesloten is, komen de middelen die in 2019 ontvangen zijn ten bate van het resultaat in 2019. In februari 2020 zijn er conform de nieuwe CAO eenmalige uitbetalingen gedaan. De totale kosten inclusief werkgeverslasten bedragen ongeveer € 200.000. De dekking komt voor ongeveer € 140.000 uit middelen die in 2019 ontvangen zijn.

Verder pakt de groeiregeling beter uit door in- en uitstroom bij verschillende samenwerkingsverbanden. Daarnaast zijn er meer middelen ontvangen voor basis en lichte ondersteuning. Ook heeft de stichting meer arrangementen als aanvulling op een categorie 1 (laag) -bekostiging gekregen. Deze drie zaken resulteren in ongeveer € 120.000 meer baten dan begroot.

Overige overheidsbijdragen (+ € 2.099)

De overige overheidsbijdragen vallen hoger uit door meer vergoeding voor de exploitatie van de gymzalen.

Overige baten (+ € 17.066)

De overige baten vallen 17.066 euro hoger uit door de subsidie voor het ESF-project arbeidstoeleiding 2018-2019. In 2019 is in afwachting van een definitieve beschikking een eerste uitbetaling geweest in de vorm van een voorschot voor een bedrag van € 86.915. De uiteindelijke subsidie zal meer zijn. Het exacte bedrag van de definitieve subsidie is op dit moment niet bekend.

Toelichting lasten

De totale lasten zijn € 22.685 hoger dan begroot. Dat komt door de personele lasten (+ € 1.458). Verder is er € 31.132 meer uitgegeven aan overige instellingslasten. Meevallers in de lasten zijn er bij de afschrijvingen (- € 3.979) en huisvestingslasten (- € 5.926).

Personele lasten

Het budget voor personele lasten wordt met 1.458 euro overschreden. Deze overschrijding beperkt door:

- het lerarentekort;
- lagere werkgeverslasten dan verwacht;
- minder 2^e en 3^e spoortrajecten;
- minder kosten voor zorgmedewerkers.

Zonder deze meevallers zou er in 2019 een aanzienlijke overschrijding in de personele lasten zijn, omdat er in schooljaar 2019/2020 drie groepen meer nodig waren dan begroot. Dit is het gevolg van de groei in het leerlingaantal (+31) en ter voorkoming van onwenselijke groepsgroottes.

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten komen € 3.979 lager uit, omdat niet het volledige bedrag dat voor investeringen begroot was, besteed is. In 2019 is er in totaal € 277.652 geïnvesteerd (begroot € 480.015). Zo is bijvoorbeeld een grote investering in nieuw meubilair voor de groepen doorgeschoven naar 2020. Verder heeft het moment van aanschaf ook enig effect op de afschrijvingslasten.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn € 5.926 lager, met name door lagere energielasten (- € 7.923). Een zachte winter en een nieuwe cv-ketel zijn daar debet aan.

Overige instellingslasten

De overige lasten laten per saldo een overschrijding zien van € 31.132. Een opvallende overschrijding binnen deze post wordt gevormd door wervings- en advertentiekosten (€ 15.759), te wijten aan het lerarentekort. Een andere opvallende overschrijding betreft overige algemene kosten (€ 4.440), veroorzaakt door meer kosten voor het bureau dat ons ondersteunt bij de ESF-projecten. Verder zijn de kosten voor verbruiksmaterialen (leermiddelen) hoger uitgevallen (€ 5.675) door meer leerlingen per schooljaar 2019/2020 dan begroot.

Financiële baten

Dat de financiële baten lager uitvallen, heeft te maken met lage spaarrentes.

9.5 Financiële positie op balansdatum

Onderstaand de balans per 31 december 2019 in vergelijking met 31 december 2018. Na de balans volgt een korte toelichting.

Activa	2019	2018	Passiva	2019	2018
	€	€		€	€
Materiële vaste activa	1.741.809	1.659.851	Eigen vermogen	4.097.184	3.836.682
Financiële vaste activa	575	575	Voorzieningen	223.528	147.429
Vorderingen	439.535	686.821	Langlopende schulden	15.343	18.733
Liquide middelen	3.049.160	2.341.694	Kortlopende schulden	895.024	686.097
Totaal activa	5.231.079	4.688.941	Totaal passiva	5.231.079	4.688.941

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn toegenomen, omdat er meer is geïnvesteerd dan er afgeschreven is. De afschrijvingen in 2019 zijn € 195.693 en er zijn investeringen gedaan voor een bedrag van € 277.562. Er is geïnvesteerd in de schoolpleinen, groot onderhoud (houtrot, schilderwerk) en in klimaatverbetering in diverse lokalen. Er is ook nog geïnvesteerd in methodes, iPads, laptops en een nieuwe website. Bovendien zijn de kantoren van locatie Naaldwijk ingericht met nieuw meubilair.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn in 2019 niet toegenomen. Het volledige bedrag van € 575 per eind 2019 is voor waarborgsommen voor de tankpassen die voor de schoolbussen gebruikt worden.

Vorderingen

De afname van de vorderingen met € 247.286 heeft te maken met de uitbetaling van de gemeente Den Haag voor het ESF-project arbeidstoeleiding (€ 235.104). Het openstaande bedrag per eind 2019 heeft hoofdzakelijk te maken met de vordering op het ministerie in verband met de rijksbijdrage personeel. Deze vordering loopt aan het eind van het schooljaar 2019/2020 af naar € 0.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn met € 707.466 toegenomen. Voor een gedetailleerd overzicht van deze toename wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht, dat onderdeel is van de jaarrekening.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen neemt toe met € 260.502; dat komt door het positieve resultaat in 2019.

Voorzieningen

De voorzieningen jubilea, duurzame inzetbaarheid en langdurig zieken nemen allemaal toe. De grootste toename zit in de voorziening langdurig zieken (€ 47.856). Deze voorziening heeft te maken met medewerkers van wie verwachting wordt dat ze ziek blijven totdat ze de stichting verlaten.

Langlopende schulden

De langlopende schulden worden gevormd door de aflossing van een subsidie die van de gemeente is ontvangen voor de eerste inrichting van een groep in het verleden, waarvan de waarde van de investeringen geactiveerd dient te worden sinds 2006.

Kortlopende schulden

In totaal zijn de kortlopende schulden met € 208.927 toegenomen. Zo'n € 98.466 is vooruitontvangen van de gemeente Den Haag voor het project SZW-impuls baankansen PrO/vso AMR Haaglanden 2020. Verder staan de crediteuren € 63.568 hoger ten opzichte van 2018. Het restant zijn plussen in korte termijnverplichtingen in de personele sfeer, zoals belastingen en pensioenpremies.

Vrij besteedbaar vermogen

Voor het opvangen van tegenvallers in de exploitatie is een buffer nodig. Uitgaande van de zogenaamde bufferliquiditeit wordt voor de Herman Broerenstichting 12% van de totale baten als benodigde liquiditeit gezien voor het opvangen van tegenvallers in de exploitatie. Eind 2019 zit de stichting op 28%. Hiermee is de financiële buffer niet te laag of te hoog, maar valt deze binnen de bandbreedte.

10 Continuïteitsparagraaf

10.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de te verwachten ontwikkelingen in de leerlingaantallen, FTE, baten en lasten voor de jaren 2020-2022 alsmede de ontwikkelingen in de vermogenspositie. Daarbij gaan wij in op de belangrijkste uitgangspunten die als grondslag hebben gediend voor de prognoses 2020-2022. Vervolgens wordt er een toelichting gegeven op het interne risicobeheersingssysteem en de belangrijkste risico's. Daarna wordt er nog gekeken naar de ontwikkeling van een aantal kengetallen op lange termijn en volgt er een verantwoording van de Raad van Toezicht.

10.2 Leerlingen en bestuursformatie

Per begin schooljaar 2019/2020 zijn er 279 leerlingen gestart bij de Herman Broerenstichting. Dat zijn 31 leerlingen meer dan bij de start van schooljaar 2018/2019. Op basis van de prognose in de meerjarenbegroting 2020/2023 van de locaties wordt voor schooljaar 2020/2021 een krimp van 9 leerlingen verwacht. Het schooljaar 2021/2022 start vervolgens met 2 leerlingen meer. In schooljaar 2022/2023 is er geen groei of krimp. De formatie stijgt in 2020/2021, omdat er tijdelijk meer ondersteuning van onderwijsassistenten nodig is door het lerarentekort. In het schooljaar 2021/2022 daalt het totaal aan FTE, omdat het totaal aan onderwijsassistenten teruggebracht is naar de norm. In het schooljaar 2022/2023 zijn er geen wijzigingen in leerlingaantal en formatie.

Per 1 oktober	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Leerlingaantal	279	270	272	272
<i>Personele bezetting in FTE</i>				
Bestuur en management	3,05	3,05	3,05	3,05
Personeel primair proces*)	43,05	42,12	42,12	42,12
Ondersteunend personeel	38,04	40,39	37,39	37,39
Totaal	84,15	85,56	82,56	82,56

*) Realisatie 2019 inclusief 0,6 fte externe inzet.

10.3 Financiële informatie

10.3.1 Meerjarenbegroting 2020 -2023

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
	€	€	€	€
Leerlingaantal per 1 okt t-1	248	278	270	272
Baten				
Rijksbijdragen	6.234.938	6.258.135	6.595.369	6.571.929
Overige overh.bijdr. en -subs.	32.099	30.800	30.800	30.800
Overige baten	155.316	139.050	139.050	139.050
Totaal baten	6.422.353	6.427.985	6.765.219	6.741.729
Lasten				
Personeelslasten	5.342.291	5.918.766	5.880.007	5.856.993
Afschrijvingen	195.694	222.794	240.877	244.444
Huisvestingslasten	249.325	262.871	265.249	265.249
Overige lasten	374.698	387.489	355.309	350.309
Totaal lasten	6.162.008	6.791.920	6.741.442	6.716.995
Saldo baten en lasten	260.345	-363.935	23.777	24.784

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Financiële baten en lasten				
Financiële baten	157	-	-	-
Financiële lasten	-	-	-	-
<i>Saldo fin. baten en lasten</i>	157	-363.935	23.777	24.784
Netto resultaat	260.502	-363.935	23.777	24.784

Toelichting op het nettoresultaat

Het begrote exploitatieresultaat voor 2020 is € 363.935 negatief. Dat komt door de bekostiging tot en met juli 2020. Deze is namelijk nog gebaseerd op 248 leerlingen en dus op minder groepen dan nu het geval is. Verder zijn er extra kosten voor inhuur van leraren en voor het jubileum 50 jaar Herman Broerenstichting. Het resultaat van deze omstandigheden wordt niet ten laste van de (huidige) formatie gebracht, maar wordt bekostigd uit de reserves.

In 2020 zijn er ook extra eenmalige kosten door de afgesloten CAO, waarvan, zoals in paragraaf 9.4 beschreven, de middelen grotendeels in 2019 ontvangen zijn. Dat was bij het opstellen van de meerjarenbegroting nog niet bekend. De extra eenmalige kosten drukken in 2020 wel op het resultaat, maar er zijn nu ook (eenmalige) inkomsten bekend die deze kosten min of meer absorberen. Ervan uitgaande dat er geen beleidswijzigingen komen, is hier daarom voor 2020 nog het resultaat conform de begroting aangehouden.

In de jaren erna worden positieve resultaten verwacht. Dat komt door het wegvallen van de hiervoor genoemde kosten (inhuur leraren en jubileum 50 jaar) en een bekostiging op basis van hogere leerlingaantallen. Daarnaast zal per 2021/2022 het aantal onderwijsassistenten door natuurlijk verloop teruggebracht zijn naar de norm.

Toelichting op de baten

De rijksbijdragen zullen in 2020 licht hoger zijn dan in 2019 door hogere tarieven per leerling en omdat er in 2020 vanaf augustus bekostigd wordt op basis van het leerlingaantal op 01-10-2019 (278). In 2021 stijgen de rijksbijdragen als gevolg van structureel hogere leerlingaantallen (278 en 270) in vergelijking met het aantal op 1-10-2018 (248). Vervolgens zullen de rijksbijdragen in 2022 weer dalen door de kleine krimp in het leerlingaantal.

De overige overheidsbijdragen zullen de komende jaren stabiel zijn en blijven ongeveer gelijk aan de inkomsten van 2019.

Ook de overige baten zijn over de periode 2020-2022 ongeveer op hetzelfde niveau als in 2020. Het huidige ESF-project loopt tot juli 2019 en het nieuwe ESF-project begint in 2021. Voor 2020 is een soortgelijke subsidie ter overbrugging door de overheid ingesteld.

Toelichting op de lasten

De totale personele lasten zijn in 2020 hoger dan in 2019. Dat komt doordat in de begroting al voor een deel rekening werd gehouden met een structurele verhoging in de salariskosten door een nieuw afgesloten CAO. Verder zijn nog de volgende tijdelijke omstandigheden van invloed:

- Inhuur van leraren via detachingsbureaus.
- Meer ondersteuning van onderwijsassistenten door het lerarentekort.

Vanaf 2021 dalen de personeelslasten, omdat het totaal aan onderwijsassistenten door natuurlijk verloop teruggebracht is naar de norm en er geen rekening is gehouden met de inhuur van leraren via een detachingsbureau.

Over de periode 2020-2022 wordt in totaal € 1.087.210 geïnvesteerd in gebouwen (inclusief groot onderhoud), meubilair, methodes, inventaris en apparatuur en ICT. De afschrijvingen zijn in deze periode slechts € 708.116. De bescheiden positieve resultaten in 2021-2022 zorgen ervoor dat de liquide middelen niet te veel worden aangetast.

De huisvestingslasten zijn de komende jaren hoger dan in 2019. Dit heeft te maken met de locatie aan de Borneostraat die er per schooljaar 2020/2021 tijdelijk bijkomt.

De overige lasten zijn alleen in 2020 hoger dan in 2019. Dat heeft te maken met het jubileum 50 jaar Herman Broerenstichting.

Ten slotte zij vermeld, dat bij de prognose van de financiële baten uitgegaan is van een rentestand van 0%.

10.3.2 Balansprognose

De activazijde van de balans geeft een overzicht van de materiële vaste activa en vlottende activa. Onder de materiële vaste activa vallen onder andere investeringen in gebouwen, inventaris en leermiddelen. De vlottende activa betreffen de liquide middelen (kas- en bankgelden) en vorderingen. De passivazijde van de balans laat zien met welk soort vermogen de activa zijn gefinancierd: met eigen vermogen (bestaande uit algemene reserves en bestemmingsreserves) of met vreemd vermogen (voorzieningen en schulden). Positieve resultaten in een bepaald jaar verhogen het eigen vermogen; negatieve resultaten verlagen het eigen vermogen. De balansprognose is afgeleid van de investeringsbegroting en meerjarenexploitatie zoals die in de goedgekeurde meerjarenbegroting 2020-2023 zijn opgenomen. Het resultaat, de investeringen en de afschrijvingen in kalenderjaar 2019 zijn hieronder verwerkt in de prognose 2020 t/m 2022. Vandaar enige verschillen met de meerjarenbalans in de meerjarenbegroting 2020-2023.

	Realisatie 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022
	€	€	€	€
Activa				
Materiële vaste activa	1.741.809	2.045.433	2.143.734	2.120.903
Financiële vaste activa	575	575	575	575
Totaal vaste activa	1.742.384	2.046.008	2.144.309	2.121.478
Vorderingen	439.535	496.044	524.147	522.194
Liquide middelen	3.049.160	2.024.410	1.947.792	1.993.644
Totaal vlottende activa	3.488.695	2.520.454	2.471.939	2.515.838
Totaal activa	5.231.079	4.566.462	4.616.248	4.637.316
Passiva				
<i>Eigen vermogen</i>	<i>4.097.184</i>	<i>3.733.249</i>	<i>3.757.026</i>	<i>3.781.810</i>
waarvan publiek vermogen	4.068.628	3.704.747	3.728.524	3.753.308
waarvan privaat vermogen	28.502	28.502	28.502	28.502
Voorzieningen	223.528	143.929	140.429	139.429
Langlopende schulden	15.343	12.934	10.134	7.334
Kortlopende schulden	895.024	676.350	708.659	708.743
Totaal passiva	5.231.079	4.566.462	4.616.248	4.637.316

Toelichting op de vaste activa

In de jaren 2020, 2021 en 2022 nemen de materiële vaste activa in waarde toe, omdat de investeringen hoger zijn dan de afschrijvingen. Naast de investeringen in schoolpleinen en meubilair voor de groepen staan er nog andere investeringen gepland. Zo zijn er ook investeringen in leermiddelen, computersystemen en tablets. Bovendien worden per 2019 uitgaven voor groot onderhoud ook als investering verwerkt.

In de financiële activa zullen de komende jaren ten opzichte van 2019 geen wijzigingen zijn.

Toelichting op de vlottende activa

De vorderingen fluctueren in 2020 t/m 2022 met name door de vordering van die op het ministerie van OC&W in verband met een afwijkend betaalritme.

De liquide middelen nemen in 2020 met name af als gevolg van de investeringen in 2020 (-€ 526.418) in combinatie met het begrote verlies voor 2020 (-€ 363.935) en de afschrijvingen (+€ 222.794). Deze variabelen (investeringen en resultaat) liggen ook hoofdzakelijk ten grondslag aan de veranderingen in de liquide middelen in de jaren 2021 en 2022.

Toelichting op de passiva

Ten opzichte van 2019 daalt het eigen vermogen in 2020 door het begrote verlies in dat jaar (-€ 363.935). De jaren daarna stijgt het eigen vermogen door de positieve resultaten.

De voorzieningen nemen in 2020 ten opzichte van 2019 af. Dat komt door de voorziening langdurig zieke werknemers, waarvan de verwachting is dat die zal terugkeren naar een 'normaal' niveau. In de jaren daarna nemen de voorzieningen geleidelijk af als gevolg van de verwachting dat de gemiddelde vertrekkans van personeel zal stijgen, wat een daling voor de voorziening jubilea tot gevolg heeft.

De langlopende schulden hebben te maken met een verleende subsidie van de gemeente voor de eerste inrichting van een groep, waarvan de waarde sinds 1 augustus 2006 verplicht geactiveerd moest worden (in verband met de nulmeting). De schuldwaarde neemt af door de verplichte afschrijvingen.

In 2020 nemen de kortlopende schulden per saldo af om vervolgens in 2021 bescheiden toe te nemen. Het niveau in 2022 is gelijk aan 2021.

10.3.3 Kengetallen

	Signaleringswaarde onderwijsinspectie	Realisatie 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022
Solvabiliteit 2	kleiner dan 30%	83%	85%	84%	82%
Liquiditeit	kleiner dan 0,75	3,9	3,7	3,5	3,5
Rentabiliteit (1-jarig)	lager dan -10%	4,1%	-5,7%	0,4%	0,4%
Weerstandsvermogen	kleiner dan 5%	64%	58%	56%	56%
Huisvestingsratio	groter dan 10%	5,0%	4,9%	5,2%	5,3%

Uit de berekende kengetallen blijkt dat de stichting de komende jaren boven/binnen de signaleringswaarden van de onderwijsinspectie blijft.

Dat betekent onder meer dat de stichting ook de komende jaren aan haar korte en lange termijn verplichtingen kan voldoen. De continuïteit is niet in gevaar, omdat er geen structurele tekorten zijn. De aanzienlijke investeringen in de komende jaren in verbetering van het onderwijs(-klimaat) en het tekort in 2020 hebben wel enige impact, maar er blijft de komende jaren nog voldoende buffer om onzekerheden in de exploitatie op te vangen. Ten slotte zij vermeld, dat de huisvestingslasten niet overmatig zijn.

10.4 Strategisch Beleid

In 2018 is het strategisch beleidsplan van de Herman Broerenstichting geschreven voor de jaren 2018-2022. Naast de medewerkers van het bestuursbureau hebben ook de directieleden, de leden van de Commissie van Begeleiding en de leden van de Raad van Toezicht hieraan meegewerkt. Het strategisch beleidsplan is leidend voor de schoolplannen 2019-2022 die door de directieleden voor de verschillende locaties gemaakt zullen worden. Door per locatie een schoolplan te schrijven, is er meer ruimte voor eigen beleid van het schoolteam. Gevolgen van gewijzigde in- en uitstroom van leerlingen zullen ook in de schoolplannen worden meegenomen.

10.5 Intern risicobeheersings- en controlesysteem

Het interne risicobeheersingssysteem is onderdeel van de planning- en -controlcyclus. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting worden risico's en kansen besproken in het bestuursoverleg en (indien mogelijk) meegewogen in de begroting. De liquiditeitsprognose is een belangrijk onderdeel binnen de meerjarenbegroting. Aan de hand hiervan wordt bepaald of er voldoende geld beschikbaar is voor

toekomstige investeringen en onvoorziene uitgaven. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting voor de jaren 2020-2023 is de liquiditeitsprognose een belangrijke indicator geweest om investeringen en strategische keuzes onder de loop te nemen.

10.6 Risicobeheersing

Leerlingaantallen

Het inschatten van leerlingaantallen voor het speciaal onderwijs blijft een moeilijke exercitie. Ten opzichte van schooljaar 2017/2018 hadden we in schooljaar 2018/2019 te maken met een daling van 26 leerlingen. In schooljaar 2019/2020 zagen we echter een groei van 31 leerlingen. Deze fluctuaties hebben invloed op onze reserves. Bij een lager leerlingaantal dan verwacht, hebben we tijdelijk te veel personeel waarvan we niet direct afscheid kunnen nemen en moeten we dus interen op onze reserves. Een hoger leerlingaantal dan verwacht, betekent meer personeel en ook een aanspraak op de reserves. Immers, het hoger aantal leerlingen wordt pas een jaar later verdisconteerd in de bekostiging. De stichting heeft voorlopig voldoende buffer om deze effecten op te kunnen vangen. Overigens wordt de leerlingprognose gedurende het jaar regelmatig gemonitord, zodat de formatie daar tijdig op afgestemd kan worden

Bekostiging zorgmedewerkers

De zorgmedewerkers voor de EMB-leerlingen zijn in de afgelopen jaren bekostigd vanuit onze reserves. In 2018 hebben we hiertoe een wijziging ingesteld. Deze inzet van zorg wordt nu vergoed op basis van de Jeugdwet, de gewijzigde Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg (Wlz). Hiertoe hebben de zorgcoördinator en de schoolmaatschappelijk werker oudergesprekken gevoerd om de zorgindicaties aan te vragen. Voor de meeste leerlingen is dit gerealiseerd.

Recent bereikte ons het bericht dat de zorginstellingen de vergoeding die zij ontvangen vanuit het PGB ontoereikend vinden. Daarom verwachten ze van ouders dat zij een deel van hun PGB omzetten naar ZIN (Zorg In Natura). Het is nu nog niet duidelijk of alle ouders dit zullen accepteren. Op basis hiervan is een inschatting gemaakt, waardoor we nu een deel van de inkomsten die we krijgen voor de bijzondere bekostiging EMB-leerlingen hiervoor gebruiken.

Lerarentekort

In de afgelopen jaren zijn we geconfronteerd met vacatures voor leraren die niet ingevuld konden worden, omdat er geen gekwalificeerd personeel kon worden gevonden. Dit is opgelost door een bureau in te schakelen die professionals detacheert in het onderwijs. De kosten hiervan liggen gemiddeld 86% hoger dan bij een normale aanstelling. Overigens lukt het niet altijd om via dit bureau geschikt personeel te vinden. Niet alleen onze organisatie heeft met het lerarentekort te maken; het is een gegeven waar we in heel Nederland last van hebben. Vandaar dat onderwijsorganisaties dit hoog op de gespreksagenda met de minister geplaatst hebben, overigens nog zonder de gewenste resultaten. Voorlopig verwachten we dat we met enige regelmaat gebruik zullen moeten maken van een detachingsbureau. De extra kosten die dit met zich meebrengt, zullen ten laste worden gebracht van de reserves.

Toelaatbaarheidsverklaringen

In het afgelopen jaar zijn we opnieuw geconfronteerd met het niet toekennen van een categorie 3-bekostiging door het samenwerkingsverband, terwijl de Commissie van Begeleiding van mening was dat deze leerlingen daar wel voor in aanmerking zouden komen. Door intensief overleg zijn we vaak tot een compromis gekomen. Ook in de komende jaren zal deze hoge bekostiging een risicofactor zijn. Enerzijds vinden samenwerkingsverbanden de bekostiging te hoog, anderzijds kunnen wij deze leerlingen niet het onderwijs geven dat zij nodig hebben zonder deze hoge bekostiging. Intensief overleg met de betreffende samenwerkingsverbanden is essentieel om deze bekostiging voor de toekomst veilig te stellen.

Huisvestingsrisico

Vanuit onderwijsorganisaties wordt al jaren bij het ministerie aangegeven dat de bijdrage voor materiële instandhouding veel te laag is. Deze materiële instandhouding wordt gebruikt voor onderhoud van de schoolgebouwen, schoonmaak, energieverbruik en leermiddelen. Gemiddeld genomen wordt door de schoolbesturen 15% meer uitgegeven voor onderhoud, 7% minder aan schoonmaak, 81% meer aan

energieverbruik en 5% meer aan leermiddelen dan de bekostiging die wordt ontvangen vanuit het rijk. Vooralsnog kunnen we vanuit de overheid niet op een hogere bekostiging rekenen. Om de risico's goed te beheersen, worden de meerjarenonderhoudsplannen jaarlijks geactualiseerd. Om de schoonmaak goed te monitoren is er een intensief contact met het schoonmaakbedrijf, waarbij de maandelijkse kwaliteitscontroles worden besproken.

10.7 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht doet separaat verslag van haar werkzaamheden. Voor dit verslag wordt verwezen naar hoofdstuk 11.

11 Rapportage Raad van Toezicht

Met dit verslag wil de Raad van Toezicht van de Herman Broerenstichting inzicht geven in haar activiteiten in 2019. Naast haar toezichthoudende taak vervult de toezichthouder ook een klankbordfunctie voor het College van Bestuur van de Herman Broerenstichting.

Samenstelling

In het reglement van de Raad van Toezicht zijn voor de leden kwaliteitsprofielen vastgesteld. Daarnaast zijn de volgende aandachtsgebieden en deskundigheden benoemd: algemeen management, onderwijskunde, financiën, juridische zaken en personeel en organisatie.

In 2019 zijn twee leden van de Raad van Toezicht afgetreden. Mevrouw Verbunt is afgetreden per 1 augustus 2019 en is opgevolgd door de heer van der Pal. De heer van der Kamp is afgetreden per 1 november 2019. De heer Strooker is de heer van der Kamp opgevolgd als voorzitter.

Functies per 1 november 2019

Binnen de Raad van Toezicht zijn de volgende functies en aandachtsgebieden verdeeld:

Voorzitter: Dhr. A.J. Strooker met het aandachtsgebied algemeen management.

Vicevoorzitter: Mevr. I.R. Borgdorff met het aandachtsgebied juridische zaken.

Gedelegeerd lid: Dhr. N.J.M. van der Knaap met het aandachtsgebied financiën.

Lid: Dhr. F. van der Pal met het aandachtsgebied Personeel en Organisatie.

Lid: Vacature voor het aandachtsgebied onderwijskunde.

Nevenactiviteiten

Een aantal leden verricht, naast hun dagelijkse werkzaamheden, de volgende nevenactiviteiten:

- Dhr. I.J.H.J. van der Kamp:
 - Voorzitter Toetsingscommissie Centraal Orgaan opvang asielzoekers
 - Bestuurslid Sociaal Fonds Staatsbosbeheer
- Dhr. N.J.M. van der Knaap:
 - Voorzitter KansPlus afd. Westland
 - Voorzitter samenwerkende ouderverenigingen Westland
 - Voorzitter Stichting Vrienden van Myosotis
 - Voorzitter FeVoWest
 - Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein gemeente Westland
 - Penningmeester PCI Naaldwijk/Maasdijk
- Dhr. A.J. Strooker:
 - President Lions Princestad te Delft
 - Secretaris Navah
- Mevr. I.R. Borgdorff:
 - Voorzitter Rotary Westland

Toezichtkader

Jaarlijks wordt door de Raad van Toezicht met de bestuurder één ijkpunt uit het toezichtkader besproken. Het toezichtkader van de Herman Broerenstichting omvat de volgende ijkpunten:

- Strategievorming, bijvoorbeeld de toekomst van de stichting.
- Realisatie van beleid: zijn de beleidsdoelstellingen van het afgelopen jaar gehaald.
- Financiële continuïteit: zijn er bijvoorbeeld voldoende middelen om de leerlingen goed onderwijs te geven.
- Relatie met interne en externe belanghebbenden, zoals ouders, gemeente, instellingen.
- Kwaliteit van bestuur, bijvoorbeeld hoe wordt de school geleid.

Werkwijze

De Raad van Toezicht kent een integrale verantwoordelijkheid.

De toezichthouder heeft het recht te kunnen beschikken over alle informatie aangaande de Herman Broerenstichting en de scholen van de Stichting, en is bevoegd inzage te nemen in alle boeken, bescheiden, overige gegevensdragers en correspondentie van de stichting.

Vergaderingen

De vergaderingen zijn, in tegenstelling tot de bestuursvergaderingen, niet openbaar. De agenda volgt de jaarcyclus van het primair onderwijs. Voor elke vergadering wordt de agenda aangevuld met actuele onderwerpen, eventuele risico's en onderwerpen die de aandacht vergen.

De Raad van Toezicht heeft in 2019 vier maal vergaderd (op 16 april, 17 juni, 8 oktober, en 17 december). De vergaderingen worden gehouden op het bestuursbureau in aanwezigheid van de bestuurder. De onderwerpen waarover gesproken is, waren onder andere:

- Bestuursformatieplan 2019-2020
- Inspectiebezoek
- Accountantskeuze
- Vervulling vacatureruimte Raad van Toezicht
- Ziekteverzuim medewerkers
- Resultaten oudertevredenheidsonderzoek

Om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen binnen de organisatie ontvangt de Raad van Toezicht bij elke vergadering 'highlights', waarin de laatste ontwikkelingen genoemd worden op het gebied van personeel, onderwijs, financiën en organisatie/huisvesting.

In 2019 werd goedkeuring verleend aan:

- De jaarverantwoording 2018
- De Meerjarenbegroting 2020-2023
- Het bezoldigingsmaximum topfunctionarissen

In het kader van het vierjaarlijks onderzoek heeft de Raad van Toezicht op 15 april 2019 met de Inspectie van het onderwijs een gesprek gevoerd over het intern toezicht. Dit gesprek is als positief ervaren; in het inspectieverslag wordt hier summier op teruggekomen.

In de vergadering van 17 juni 2019 heeft de Raad van Toezicht besloten dat de accountantscontrole van 2019 zal worden verricht door Horlings Nexia Onderwijsaccountants.

De Raad van Toezicht bespreekt periodiek (voorbereid door de bestuursmedewerker Financiën, het gedelegeerd lid en het College van Bestuur) de financiële gang van zaken aan de hand van de financiële kwartaalrapportages.

Verder wordt er intern toezicht uitgevoerd op:

- De naleving van wettelijke voorschriften
- Rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige bestedingen van middelen

Overige bijeenkomsten

De Raad van Toezicht vindt het belangrijk om contact te onderhouden met de teamleden. Daartoe worden de volgende activiteiten ondernomen:

- Tweemaal per jaar overleg met de medezeggenschapsraad
Deze overleggen hebben in 2019 plaatsgevonden op 28 maart en 21 november. In deze overleggen zijn de relatie van MR en RvT, de rol van RvT in relatie tot de MR, de ontwikkeling van de leerlingaantallen, het personeelstekort, hoe de MR aan ouderbetrokkenheid werkt, hoe de MR het eigen functioneren evalueert en de professionaliseringsslag van de MR besproken.
- Eenmaal per jaar een locatiebezoek
Op 28 mei 2019 heeft de Raad van Toezicht een locatiebezoek gebracht aan het Herman Broerencollege locatie Delft. De leden hebben een bezoek aan de praktijkwoning gebracht, enkele PVO (Praktijk Voorbereidend Onderwijs)-activiteiten bijgewoond en hebben een kijkje genomen bij Zedemo (industriewerk). Als afsluiting volgde een nabespreking met het MT en de leraren van de locatie Delft over hoe de kwaliteit van het onderwijs wordt geborgd.
- Eenmaal per jaar overleg met de directie

Aansluitend aan het locatiebezoek heeft het overleg met de directie plaatsgevonden. Hierbij is o.a. gesproken over inspannen/ontspannen, zelfredzaamheid en praktische vaardigheden en communicatie.

- Daarnaast worden de leden uitgenodigd voor de inloopavonden van de locaties en de kerstborrel met alle medewerkers

Professionalisering

De Raad van Toezicht evalueert zichzelf formeel een keer per jaar, zonder aanwezigheid van de bestuurder. De zelfevaluatie is erop gericht de toezichthoudende taken, het verloop van de vergaderingen van afgelopen jaar, de samenwerking met de bestuurder, het contact met de medezeggenschapsraad en met de directie tegen het licht te houden en het functioneren te verbeteren.

Deze zelfevaluatie vraagt om zelfreflectie, openheid en eerlijkheid. Immers, wie controleert de Raad van Toezicht? De zelfevaluatie over 2018 heeft plaatsgevonden op 9 januari 2019, na afloop van het kalenderjaar.

Werkgeverstaak

De werkgeverstaak van de Raad van Toezicht houdt in het vaststellen van arbeidsvoorwaarden, benoemen en beoordelen van de bestuurder en ingrijpen indien dat nodig mocht zijn. Verder heeft zij wettelijk een toezichthoudende taak en is zij tevens klankbord voor het bestuur.

Het bestuur is het besluitvormend orgaan: het bestuur bestuurt en neemt dus alle beslissingen. Het bestuur kan op de hoofdlijnen en op specifieke onderdelen niet zonder medewerking en goedkeuring van de toezichthouder.

De voorzitter en een lid van de Raad van Toezicht hebben in juni 2019 een functioneringsgesprek met de bestuurder gevoerd, waarin de wijze waarop de bestuurder in 2018/2019 zijn functie heeft uitgeoefend, positief is beoordeeld.

Formele decharge over het door de bestuurder in 2019 gevoerde beleid komt pas aan de orde bij het goedkeuringsproces van de jaarrekening 2019.

Bezoldiging

De leden van de Raad van Toezicht krijgen, ter bestrijding van onkosten, een vergoeding van € 1.500 per jaar toegekend.

Ten slotte

De Raad van Toezicht spreekt haar waardering uit over de gedrevenheid, het enthousiasme en de betrokkenheid van onderwijsgeveenden en ondersteunend personeel. Onderwijs aan leerlingen met een beperking vergt immers veel van alle betrokkenen. Een groot compliment van de Raad van Toezicht aan alle medewerkers van de Herman Broerenstichting is dan ook zeker op zijn plaats!

12 Jaarrekening

Grondslagen

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen c.q. aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs).

Activa en passiva, met uitzondering van het eigen vermogen, worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Vergelijkende cijfers

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn, op onderstaande na (stelselwijziging), ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. Aanpassing van de cijfers over 2018 is niet nodig.

Stelselwijziging

In voorgaande jaren zijn de kosten van groot onderhoud verwerkt in de staat van baten en lasten. Vanaf het boekjaar 2019 is dit niet meer toegestaan en wordt de componenten methode toegepast, kosten van groot onderhoud worden geactiveerd en afgeschreven.

Deze stelselwijziging is prospectief verwerkt volgens de overgangsregeling zoals opgenomen in de RJ uiting - 2018- 5 en RJ 212.805.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Als ondergrens van te activeren zaken wordt € 1.000 (exclusief btw) toegepast.

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien er sprake is van economisch eigendom. Hiervan is sprake in het geval van eigen investeringen voor de huisvesting. Kosten van groot onderhoud aan de schoolgebouwen worden rechtstreeks verantwoord in de staat van baten en lasten.

De kosten van groot onderhoud worden geactiveerd en afgeschreven. Als dergelijke kosten onderdeel zijn van een materieel vast actief, wordt het materieel actief verdeeld in componenten en hierop wordt dan ook afzonderlijk afgeschreven. Deze 'componentenbenadering' wordt toegepast vanaf ofwel het moment van aankoop van het actief worden toegepast of pas vanaf het moment dat groot onderhoud wordt gepleegd.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa (waarborgsom) worden gewaardeerd tegen actuele waarde.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden en staan ter vrije beschikking van het bestuur. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen. De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Omschrijving	Doel	Euro
Reserve personeel		411.475
Reserve huisvesting	Bestemmingsreserve gevormd vanuit de overschotten op de bekostiging van voor 1 augustus 2006 ten behoeve van de huisvesting van de locaties in Delft en Naaldwijk.	317.785
Reserve nulmeting	Ter dekking van de afschrijvingslasten nulmeting.	2.353
Algemene reserve privaat		28.502

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel. Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voor het contant maken van de waarde van de voorziening wordt gerekend met een rekenrente welke voor eind 2018 wordt bepaald. De berekening is als volgt: Rekenrente = Wettelijke rente (bron: DNB) -/- Inflatie (bron: CBS). Voor 2019 wordt er gerekend met een rekenrente van - 0,70%, waarbij de waarde voor de wettelijke rente vastgesteld is op 2,00% en de uitgangswaarde voor de inflatie 2,70% is.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de vertrekkans. Ten opzichte van 2018 is de vertrekkans met 11% niet gewijzigd. Het percentage is gebaseerd op het gemiddelde over de periode 2012-2019.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeel waarbij een opnameplan is overeengekomen. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Voorziening voor langdurig zieke werknemers

De voorziening langdurig zieke werknemers wordt gevormd door de verwachte salariskosten van langdurig zieke werknemers die waarschijnlijk niet meer zullen terugkeren in het arbeidsproces.

Langlopende schulden

Onder deze post valt een vooruit ontvangen investeringssubsidie. Deze subsidie wordt als schuld gepresenteerd onder vooruit ontvangen investeringssubsidies. Deze moet eigenlijk net als de andere

investeringsubsidies zichtbaar in mindering worden gebracht op de materiële activa. Deze onvolkomenheid wordt in kalenderjaar 2020 hersteld.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserve(s) die door het bestuur is/zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de stichting op verplichte basis premies aan pensioenfondsen. Behalve de betaling van premies heeft de stichting geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Pensioenregeling

Nederlandse pensioenregelingen:

De stichting heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen. De stichting is volgens de CAO PO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2019 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2019 97,80%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende materiële vaste activa. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Eventuele boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen en afschrijvingspercentages per categorie weergegeven:

Gebouwen

• Permanent	360/480 maanden	3,3%/2,5% per jaar
• Semi permanent	240 maanden	5,00% per jaar
• Noodlokalen	120 maanden	10,00% per jaar
• Verwarming	180 maanden	6,67% per jaar
• Alarm	120 maanden	10,00% per jaar
• Liften	180 maanden	6,67% per jaar
• Groot Onderhoud	60/240 maanden	20%/5% per jaar

Terreinen

• Hekwerk	180 maanden	6,67% per jaar
-----------	-------------	----------------

Inventaris en apparatuur

• Bureaus	240 maanden	5,00% per jaar
• Stoelen	120 maanden	10,00% per jaar
• Diverse huishoud. App.	240 maanden	5,00% per jaar
• Docentensets	240 maanden	5,00% per jaar
• Leerlingensets	180 maanden	6,67% per jaar
• Gaderobe	240 maanden	5,00% per jaar

Overige materiële vaste activa

• OLP	96 maanden	12,50% per jaar
• Beamer/touchscreens	60 maanden	20,00% per jaar
• Computers/laptops	36 maanden	33,33% per jaar
• Servers	48 maanden	25,00% per jaar
• Netwerken	120 maanden	10,00% per jaar
• Vervoermiddelen	48/60 maand	25/20% per jaar
• Overige	120 maanden	10,00% per jaar

In principe wordt een activeringsgrens van € 1.000 exclusief BTW gehanteerd.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van eventuele rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen. Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

Balans per 31 december 2019 na resultaatbestemming (en vergelijkende cijfers 2018)

		31 december 2019		31 december 2018	
		€	€	€	€
1	Activa				
1.1	Vaste activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	1.741.809		1.659.851	
1.1.3	Financiële vaste activa	575		575	
	<i>Totaal vaste activa</i>		1.742.384		1.660.426
1.2	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen	439.535		686.821	
1.2.4	Liquide middelen	3.049.160		2.341.694	
	<i>Totaal vlottende activa</i>		3.488.695		3.028.515
	Totaal activa		5.231.079		4.688.941

		31 december 2019		31 december 2018	
		€	€	€	€
2	Passiva				
2.1	Eigen vermogen	4.097.184		3.836.682	
2.2	Voorzieningen	223.528		147.429	
2.3	Langlopende schulden	15.343		18.733	
2.4	Kortlopende schulden	895.024		686.097	
	Totaal passiva		5.231.079		4.688.941

Staat van baten en lasten 2019 (en vergelijkende cijfers 2018)

		Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
		€	€	€	€	€	€
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen OCW	6.234.937		5.948.522		6.037.143	
3.2	Overige overheidsbijdr.	32.099		30.000		31.468	
3.5	Overige baten	155.316		138.250		238.932	
	<i>Totaal baten</i>		6.422.353		6.116.772		6.307.543
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	5.342.291		5.340.833		5.231.604	
4.2	Afschrijvingen	195.694		199.673		176.814	
4.3	Huisvestingslasten	249.325		255.251		308.389	
4.4	Overige lasten	374.698		343.566		358.993	
	<i>Totaal lasten</i>		6.162.008		6.139.323		6.075.800
	<i>Saldo baten en lasten</i>		260.345		-22.550		231.743
6	Financiële baten en lasten						
6.1	Financiële baten	157		550		572	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		157		550		572

	Resultaat		260.502		-22.000		232.315
	Resultaat na belast.		260.502		-22.000		232.315
	Netto Resultaat		260.502		-22.000		232.315

Het resultaat wordt gedeeltelijk verwerkt in de algemene reserve en gedeeltelijk in bestemmingsreserves. Zie voor details bij paragraaf "Bestemming van het resultaat".

Kasstroomoverzicht 2019 (en vergelijkende cijfers 2018)

	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
<i>Saldo baten en lasten</i>	260.345			231.743
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	195.694		176.814	
- Mutaties voorzieningen	76.099		46.177	
<i>Totaal aanpassingen</i>		271.793		222.991
Veranderingen in werkkapitaal:				
- Vorderingen	246.871		-223.588	
- Kortlopende schulden	208.927		-26.892	
<i>Totaal veranderingen in werkkapitaal</i>		455.798		-250.480
<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>		987.936		204.254
<i>Ontvangen interest</i>		572		572
<i>Betaalde interest</i>		-		-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		988.508		204.825
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in financiële vaste activa	-		-175	
Investerings in materiele vaste activa	-277.652		-317.581	
		-277.652		317.756
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossing langlopende schulden	-3.390		-3.390	
		-3.390		-3.390
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Mutatie liquide middelen		707.466		-116.320

Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:

	2019		2018	
	€	€	€	€
Stand liquide middelen 1-1	2.341.694		2.458.014	
Mutatie boekjaar liquide middelen	707.466		-116.320	
Stand liquide middelen per 31-12		3.049.160		2.341.694

Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans

1 Activa

1.1.2 Materiële vaste activa

De door de stichting beheerde schoolgebouwen zijn juridisch wel, doch economisch geen eigendom van de stichting. Deze gebouwen zijn volledig gesubsidieerd en dienen, wanneer ze niet meer conform de bestemming worden gebruikt, over te worden gedragen aan de Gemeente. Voor een overzicht van de onder ons bestuur staande scholen verwijzen wij naar het bestuursverslag.

1.1.2	1.1.2.1 Gebouwen	1.1.2.2 Terreinen	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€	€
Stand per 01-01-2019					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	1.130.085	7.742	1.507.301	318.094	2.963.222
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	210.956	-	886.834	203.087	1.300.877
Materiële vaste activa per 01-01-2019	919.129	7.742	620.467	115.007	1.662.345
Verloop gedurende 2019					
Investerings	61.076	-	206.523	10.053	277.652
Desinvesteringen	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	58.208	516	113.355	23.614	195.693
Mutatie gedurende 2019	2.868	-516	93.168	-13.561	81.959
Stand per 31-12-2019					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	1.191.161	7.742	1.713.823	328.147	3.240.873
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	269.164	3.010	1.000.189	226.701	1.499.064
Materiële vaste activa per 31-12-2019	921.997	4.732	713.634	101.446	1.741.809

1.1.3 Financiële vaste activa

De financiële vaste activa betreffen een waarborgsom voor Travelcard. Deze instelling verzorgt de tankpassen voor de schoolbussen.

1.1.3		Boek- waarde 1-1-2019	Inves- teringen 2019	Desinves- teringen 2019	Waarde- verande- ringen 2019	Resultaat 2019	Boek- waarde 31-12- 2019
		€	€	€	€		€
1.1.3.8	Overige vorderingen	575	-	-	-	-	575
	Totaal financiële vaste activa	575	-	-	-	-	575

1.2 Vlottende activa

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar. De liquide middelen onder 1.2.4 staan ter vrije beschikking van de stichting.

		31 december 2019		31 december 2018	
		€	€	€	€
1.2.2	Vorderingen				
1.2.2.2	Rijksbijdragen OCW	355.763		362.022	
1.2.2.3	Gemeenten & GR's	7.075		5.621	
	<i>Subtotaal vorderingen</i>		362.838		367.643
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	26.584		33.555	
1.2.2.14	Te ontvangen interest	157		572	
1.2.2.15	Overige overlopende activa	49.956		285.051	
	<i>Overlopende activa</i>		76.697		319.178
	Totaal vorderingen		439.535		686.821

		31 december 2019		31 december 2018	
		€	€	€	€
1.2.4	Liquide middelen				
1.2.4.1	Kasmiddelen	2.678		2.047	
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	3.046.482		2.339.647	
	Totaal liquide middelen		3.049.160		2.341.694

		31 december 2018		31 december 2018	
		€	€	€	€
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen				
1.2.4.2.1	Tegoeden op bankrekeningen	3.046.482		2.339.647	
	Totaal tegoeden op bankrekeningen		3.046.482		2.339.647

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

2.1		Stand per 01-01-2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
		€	€	€	€
2.1.1	Eigen vermogen				
2.1.1.1	Algemene reserve	3.075.331	261.739	-	3.337.070
2.1.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	733.255	-1.643	-	731.612
2.1.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)	28.096	406	-	28.502
	Totaal eigen vermogen	3.836.682	260.502	-	4.097.184

De toelichting over de beperkte doelstellingen van de reserves zijn vermeld in de Grondslagen.

		Stand per 01-01-2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
		€	€	€	€
2.1.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)				
2.1.1.2.1	Reserve personeel	411.475	-	-	411.475
2.1.1.2.5	Reserve huisvesting	317.785	-	-	317.785
2.1.1.2.10	Reserve nulmeting	3.996	-1.643	-	3.996
	Totaal bestemmingsreserves publiek	733.256	-1.643	-	731.613

		Stand per 01-01-2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
		€	€	€	€
2.1.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)				
2.1.1.3.1	Algemene reserve privaat	28.096	406	-	28.502
	Totaal bestemmingsreserves privaat	28.096	406	-	28.502

2.2 Voorzieningen

De rentemutatie wordt weergegeven bij netto contante waarde.

2.2		Stand per 01-01- 2019	Dota- ties 2019	Ontrek- king 2019	Vrijval 2019	Rente mutatie	Stand per 31-12- 2019	Kort- lopend deel < 1 jaar
		€	€	€	€	€	€	€
2.2.1	Personele voorzieningen	147.249	145.526	2.118	67.309	-	223.528	124.611
	Totaal voorzieningen	147.249	145.526	2.118	67.309	-	223.528	124.611

		Stand per 01-01- 2019	Dota- ties 2019	Ontrek- king 2019	Vrijval 2019	Rente mutatie	Stand per 31-12- 2019	Kort- lopend deel < 1 jaar
		€	€	€	€	€	€	€
2.2.1	Personele voorzieningen							
2.2.1.2	Verlofsparen & sab. leave	5.733	18.873	-	2.759	-	21.847	2.093
2.2.1.4	Jubilea	77.146	14.247	2.118	-	-	89.275	10.112
2.2.1.6	Langdurig zieken	64.550	112.406	-	64.550	-	112.406	112.406
	Totaal personele voorzien.	147.229	145.526	2.118	67.309	-	223.528	124.611

2.3 Langlopende schulden

2.3		Stand per 01-01- 2019	Opname in 2019	Aflossing in 2019	Stand per 31-12- 2019	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€
2.3.7	Overige langlopende schulden	18.733	-	3.390	15.343	12.014	4.147
	Totaal langlopende schulden	18.733	-	3.390	15.343	12.014	4.147

		Stand per 01-01- 2019	Opname in 2019	Aflossing in 2019	Stand per 31-12- 2019	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€
2.3.7	Overige langlopende schulden						
2.3.7.5	Vooruit ontvang. invest. subsidies	18.773	-	3.390	15.343	12.014	4.147
	Tot. overige langlopende schuld.	18.773	-	3.390	15.343	12.014	4.147

2.4 Kortlopende schulden

In de overige overlopende passiva (2.4.19) is in 2016 voorzichtigheidshalve een bedrag van € 94.529 opgenomen voor mogelijk terug te betalen bijzondere bekostiging EMB.

2.4		31 december 2019		31 december 2018	
		€	€	€	€
2.4.8	Crediteuren	149.760		86.192	
2.4.9	Belastingen en SV-premies	231.263		221.688	
2.4.10	Schulden voor pensioenen	65.184		54.223	
2.4.12	Overige kortlopende schulden	1.379		1.537	
	<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		447.586		363.650
2.4.14	Vooruit ontvangen subsidies OCW	-		1.960	
2.4.16	Vooruit ontvangen bedragen	120.788		1.755	
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen	161.921		154.787	
2.4.19	Overige overlopende passiva	164.730		163.944	
	<i>Overlopende passiva</i>		447.439		322.446
	Totaal kortlopende schulden		895.025		686.096

Verantwoording subsidies

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule. (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

G1-A Beknopt gespecificeerd

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Prestatie afgerond?
N.v.t.	-	-	

G1-B Uitgebreid gespecificeerd

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m 2018	Lasten t/m 2018
	€	€	€	€	€
N.v.t.					
Totaal	-	-	-	-	-

Stand 01-01-2019	Ontvangen in 2019	Lasten in 2019	Vrijval niet besteed in 2019	Stand ultimo 2019	Prestatie afgerond? Ja/Nee
€	€	€	€	€	
-	-	-	-	-	

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (Regeling ROS art 13, lid 2 sub b en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

G2-A Aflopend per ultimo 2018

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m 2018	Lasten t/m 2018
	€	€	€	€	€
N.v.t.					
Totaal	-	-	-	-	-

Stand 01-01-2019	Ontvangen in 2019	Lasten in 2019	Te verrekenen ultimo 2019
€	€	€	€
-	-	-	-

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m 2018	Lasten t/m 2018
	€	€	€	€	€
N.v.t.					
Totaal	-	-	-	-	-

Stand 01-01-2019	Ontvangen in 2019	Lasten in 2019	Stand ultimo 2019	Saldo nog te besteden ultimo 2019
€	€	€	€	€
-	-	-	-	-

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en rechten

Meerjarige financiële verplichtingen (contractwaarde > € 10.000):

- Met Sharp is een onderhouds- en huurovereenkomst afgesloten met betrekking tot de kopieerapparaten. Het contract loopt tot augustus 2025. De jaarlijkse last bedraagt € 22.887.
- Met de stichting Breedband is een gebruikersovereenkomst afgesloten in 2014 voor de duur van 15 jaar voor het gebruik van de glasvezelkabel. De jaarlijkse last bedraagt € 2.750.
- Voor de schoonmaak van alle locaties is met Van Holstein een contract afgesloten tot september 2021. De kosten per jaar zijn € 114.616.
- Met de stichting Woonbron is een huurovereenkomst aangegaan voor onbepaalde tijd. De maandelijkse financiële last bedraagt € 379.
- Met Dyade Onderwijsbedrijfsvoering is een contract voor onbepaalde tijd afgesloten voor de uitvoering van de financiële en personele administratie. De kosten per jaar zijn € 51.137.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2019

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen

3.1		Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
		€	€	€	€	€	€
3.1.1	Rijksbijdrage						
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	5.769.570		5.663.786		5.702.845	
	<i>Totaal rijksbijdrage</i>		5.769.570		5.663.786		5.702.845
3.1.2	Overige subsidies						
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	165.531		112.828		125.702	
	<i>Totaal overige subsidies</i>		165.531		112.828		125.702
3.1.4	<i>Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV</i>		299.836		171.908		208.597
	Totaal rijksbijdragen		6.234.937		5.948.522		6.037.143

3.2 Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden

3.2		Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
		€	€	€	€	€	€
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies*)	32.099		30.000		31.468	
	<i>Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden</i>		32.099		30.000		31.468
	Totaal overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		32.099		30.000		31.468

*) Specificatie 3.2.2.2 overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies:

	Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
		€		€		€
Vrijval subs. egalisatie gem.	3.390		3.000		3.390	
Vergoeding gymzaal	28.709		27.000		28.079	
Totaal	32.099		30.000		31.468	

3.5 Overige baten

3.5		Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
		€	€	€	€	€	€
3.5.2	Detachering personeel	65.747		66.000		65.283	
3.5.4	Sponsoring	1.000		-		-	
3.5.10	Overige**)	88.569		72.250		173.648	
	Totaal overige baten		155.316		138.250		238.931

In 2019 is in afwachting van een definitieve beschikking voor het ESF-project arbeidstoeleiding 2018-2019 een eerste uitbetaling geweest in de vorm van een voorschot voor een bedrag van € 86.915. De uiteindelijke subsidie zal meer zijn. Het exacte bedrag van de definitieve subsidie is op dit moment niet bekend.

**) Specificatie 3.5.10 overige:

	Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
	€	€	€	€	€	€
Premie differentiatie	-		-		-	
Overige pers. gebondenopbr.	1.069		-		982	
Donaties en giften	405		-		500	
Overige vergoedingen	87.094		72.250		172.166	
Totaal	88.569		72.250		238.931	

4 Lasten

4.1 Personeelslasten

4.1		Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
		€	€	€	€	€	€
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1	Lonen en salarissen	3.877.991		5.025.990		3.821.697	
4.1.1.2	Sociale lasten	698.761		-		698.761	
4.1.1.5	Pensioenpremies	559.116		-		559.116	
	<i>Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenpremies</i>		5.135.919		5.025.990		4.977.621
4.1.2	Overige personele lasten						
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	78.217		-		49.101	
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	365		-		270	
4.1.2.3	Overig***)	239.657		314.843		310.549	
	<i>Totaal overige personele lasten</i>		318.239		314.843		359.920
4.1.3	Ontvangen uitkeringen personeel						
	Overige uitkeringen personeel	111.866		-		105.937	
	<i>Af: Ontvangen uitkeringen personeel</i>		111.866		-		105.937
	Totaal personele lasten		5.342.292		5.340.833		5.231.604

***) Specificatie 4.1.2.3 overige:

	Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
	€	€	€	€	€	€
Onkostenvergoedingen	17.696		12.000		14.776	
Kosten BGZ en Arbo zorg	16.048		34.775		18.117	
Nascholing	106.329		120.000		117.607	
Kosten uitbestedingen derden	83.961		146.468		158.779	
Overige pers gerelateerde kosten	2.730		1.600		1.269	
Totaal	239.657		314.843		310.549	

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 108 in 2019 (2018: 107). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2019	2018
Bestuur/Management	3	3
Personeel primair proces	50	50
Ondersteunend personeel	55	54
Totaal gemiddeld aantal werknemers	108	107

4.2 Afschrijvingen

4.2		Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
		€	€	€	€	€	€
4.2.2	Afschrijving. op mat. vaste activa						
4.2.2.1	Gebouwen	58.208		65.686		53.256	
4.2.2.2	Terreinen	516		-		372	
4.2.2.3	Inventaris en apparatuur	113.355		107.815		118.902	
4.2.2.4	Overige materiële vaste activa	23.614		26.173		4.284	
	Totaal afschrijvingen		195.694		199.673		176.814

4.3 Huisvestingslasten

4.3		Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
		€	€	€	€	€	€
4.3.1	Huur	4.395		4.336		4.113	
4.3.3	Onderhoudskosten (klein)	44.658		38.150		105.323	
4.3.4	Energie en water	67.077		75.000		66.058	
4.3.5	Schoonmaakkosten	105.611		106.669		104.442	
4.3.6	Belastingen en heffingen	14.955		18.040		16.056	
4.3.8.2	Bewaking/beveiliging	12.629		13.056		12.397	
	Totaal huisvestingslasten		249.325		255.251		308.389

4.4 Overige lasten

4.4		Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1	Admin. en beheerslasten****)	116.878		113.660		115.384	
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen	97.946		90.881		92.958	
4.4.5	Overige*****)	159.875		139.025		150.651	
	Totaal overige lasten		374.699		343.566		358.993

****) Specificatie 4.4.1 administratie en beheerslasten:

	Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
	€	€	€	€	€	€
Administratie en beheerslasten	64.953		60.600		72.997	
Reis- en verblijfkosten	21.264		18.950		14.660	
Telefoon- en portokosten	18.147		18.310		20.122	
Kantoorartikelen	4.788		7.000		6.307	
Overige	1.408		1.300		1.299	
Totaal adm. en beheerslasten	116.878		113.660		115.385	

*****) Specificatie 4.4.5 overige:

	Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
	€	€	€	€	€	€
Wervingskosten	20.759		5.000		11.653	
Representatiekosten	37.315		34.700		35.132	
Huishoudelijke kosten	25.021		22.000		24.541	
Contributies	7.834		8.000		7.666	
Medezeggenschapsraad	1.577		1.250		972	
Verzekeringen	2.175		2.750		2.591	
Repro, drukwerk, schoolgids	42.558		47.200		48.861	
Overig overige lasten*****)	22.636		18.125		19.235	
Totaal overige	159.875		139.025		150.651	

*****) Specificatie overig overige lasten:

	Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
	€	€	€	€	€	€
Schoolzwemmen	8.516		8.445		8.445	
Overige algemene kosten	14.120		9.680		10.808	
Totaal overig overige lasten	22.636		18.125		19.235	

6.1 Financiële baten

6.1		Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
		€	€	€	€	€	€
6.1.1	Rentebaten en srt.gelijke opbr.	157		550		572	
	Totaal financiële baten		157		550		572

Overzicht verbonden partijen

Het bestuur neemt deel in diverse samenwerkingsverbanden. Hieronder volgen de gegevens van de verschillende samenwerkingsverbanden.

Naam	Juridische vorm 2018	Statutaire Zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2018 (EUR)	Resultaat jaar 2018 (EUR)	Art 2:403 BW (Ja/Nee)	Deelname (%)	Consolidatie (Ja/Nee)
Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Delflanden	Stichting	Delft	4	-	-	Nee	-	Nee
Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Westland	Stichting	Naaldwijk	4	-	-	Nee	-	Nee
Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Haaglanden	Stichting	Den Haag	4	-	-	Nee	-	Nee
Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Delflanden	Stichting	Delft	4	-	-	Nee	-	Nee
Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Westland	Stichting	Naaldwijk	4	-	-	Nee	-	Nee
Samenwerkingsverband Zuid-Holland West	Stichting	Den Haag	4	-	-	Nee	-	Nee

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De WNT is van toepassing op de Herman Broerenstichting. Het voor de Herman Broerenstichting toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 138.000, dit betreft klasse C.

Deze klasse-indeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten	2
Totaal aantal complexiteitspunten	7

Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 maanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

De topfunctionarissen bij de Herman Broerenstichting komen met hun bezoldiging niet boven het maximum uit.

1 Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

Bedragen x €1	M.M.G. van Kesteren
Functiegegevens	Voorzitter CvB
Duur dienstverband in 2019	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Topfunctionaris bij andere WNT-instelling	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Individueel bezoldigingsmaximum	€138.000
Bezoldiging	
Beloning	€102.741
Beloning betaalbaar op termijn	€18.477
Subtotaal	€121.218
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-
Totaal bezoldiging	€121.218
Motivering indien overschrijding	n.v.t.

Gegevens 2018	
Duur dienstverband in 2018	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Bezoldiging 2018	
Beloning	€101.813
Beloning betaalbaar op termijn	€16.130
Totaal bezoldiging	€117.943
Individueel bezoldigingsmaximum 2018	€133.000

1d Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder.

Naam topfunctionaris	Functie
I.J.H.J. van der Kamp	Voorzitter raad van toezicht
A.J. Strooker	Voorzitter raad van toezicht
N.J.M. van der Knaap	Gedelegeerd lid financiën van de raad van toezicht
I.R. Borgdorff	Lid raad van toezicht
A.L. Overduin-Verbunt	Lid raad van toezicht
F. van der Pal	Lid raad van toezicht

Bij deze leidinggevende topfunctionarissen is er geen overschrijding van het bezoldigingsmaximum na cumulatie van alle bezoldigingen bij deze en andere WNT-instellingen.

2 *Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking*
Niet van toepassing, er zijn geen uitkeringen geweest wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking.

3 *Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT*

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dient te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Kosten accountantscontrole

Separate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan de accountants honoraria (reeds onderdeel 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

		Realisatie 2019		Begroting 2019		Realisatie 2018	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening	10.195		7.600		7.875	
4.4.1.1.2	Andere controlewerkzaamheden.	-		-		-	
4.4.1.1.3	Fiscale advisering	-		-		-	
4.4.1.1.4	Andere niet-controlediensten	-		-		-	
	Totaal accountantskosten		10.195		7.600		7.875

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Vanaf boekjaar 2019 voert accountantskantoor Horlings Nexia de controle van de jaarrekening uit. Hiervoor werd gebruik gemaakt van het accountantskantoor Van Ree. Er zijn nog kosten voor Van Ree in boekjaar 2019 vastgelegd en dat heeft te maken met de eindafrekening van de controle over boekjaar 2018. De kosten gemaakt in 2019 voor Horlings Nexia bedraagt €9.075,00 euro en voor Van Ree €1.120,46 euro.

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountants honoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

Bestemming van het resultaat

Het netto exploitatieresultaat volgens de Staat van Baten en Lasten over 2019 bedraagt € 267.277. Het resultaat wordt als volgt verdeeld:

		Resultaat 2019		
		€	€	€
2.1.1	<i>Algemene reserve (publiek)</i>			261.739
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)			
2.1.2.10	Reserve nulmeting	-1.643		
	<i>Totaal bestemmingsreserve (publiek)</i>		-1.643	
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)			
2.1.3.1	Algemene reserve (privaat)	406		
	<i>Totaal bestemmingsreserve (privaat)</i>		406	
	<i>Totaal bestemmingsreserves</i>			-1.237
	Totaal resultaat			260.502

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum geweest die van belang zijn voor de interpretatie van de jaarrekening.

Aan de raad van toezicht en
het college van bestuur van
Herman Broerenstichting
Clara van Sparwoudestraat 1
2612 SP Delft

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Herman Broerenstichting te Delft gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Herman Broerenstichting op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

- I. de balans per 31 december 2019;
- II. de staat van baten en lasten over 2019; en
- III. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Herman Broerenstichting, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijs-accountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 16 juni 2020

Horlings Accountants & Belastingadviseurs B.V.

(Was getekend)

Mevrouw C. Rabe
Registeraccountant

Gegevens over de rechtspersoon

Naam:	Herman Broerenstichting
Adres:	Clara van Sparwoudestraat 1, 2612 SP Delft
Telefoon:	015-2137988
E-mailadres:	bestuur@hermanbroeren.nu
Internetsite:	www.hermanbroerenstichting.nu
Bestuursnummer:	38209
Contactpersoon:	Dhr. R. Kewal
Telefoon:	015-2137988
E-mailadres:	rkewal@hermanbroeren.nu
BRIN-nummers:	00PZ Herman Broerencollege Delft 00PZ01 Herman Broerenschool en -college Naaldwijk 00PZ02 Herman Broerenschool Delft 00PZ03 Herman Broerencollege Monster

Privacywetgeving

In deze jaarverantwoording zijn met toestemming van de ouders/verzorgers foto's van onze leerlingen gebruikt.

Verklaring gebruikte afkortingen

AO/IC	Administratieve organisatie/Interne controle
ANBI	Algemeen nut beogende instelling
BGZ	Bedrijfsgezondheidszorg
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CED-leerlijnen	Leerlijnen opgesteld door het Centrum Educatieve Dienstverlening
CUMI	Culturele minderheden
CvB	College van Bestuur
DGO	Decentraal Georganiseerd Overleg
EMB	Ernstig Meervoudig Beperkte leerlingen
ESF	Europees Subsidie Fonds
FTE	Fulltime-equivalent
KDC	Kinderdagcentrum
KPC	Katholiek Pedagogisch Centrum
LC-functie	Functie in salarisschaal LC
Master EN	Masteropleiding Education Needs
MR	Medezeggenschapsraad
OC&W	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
PO-Raad	Primair Onderwijs Raad
PDCA	Plan Do Check Act
REC	Regionaal Expertisecentrum
RJO	Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs
SO	Speciaal Onderwijs
SPOW	Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Westland
SPPOH	Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Haaglanden
SVA	Scholing voor Arbeid
SWV	Samenwerkingsverband
VOR	Vereniging Ouderraad
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
ZMLK	Zeer Moeilijk Lerende Kinderen

BESTUUR

Maarten van Kesteren

BESTUURSBUREAU

Clara van Sparwoudestraat 1
2612 SP Delft
T 015 2137988
E bestuur@hermanbroeren.nu

LOCATIE SO DELFT

Clara van Sparwoudestraat 6
2612 SP Delft
T 015 2141066
E info@hermanbroeren.nu

LOCATIE VSO DELFT

Clara van Sparwoudestraat 1
2612 SP Delft
T 015 2141066
E info@hermanbroeren.nu

LOCATIE SO/VSO WESTLAND

Verhagenplein 9
2671 HS Naaldwijk
T 0174 648164
E info@hermanbroeren.nu

LOCATIE VSO WESTERHONK

Tuinlaan 20
2681 JC Monster
T 0174 820320
E info@hermanbroeren.nu

www.hermanbroerenschool.nu
www.hermanbroerencollege.nu
www.hermanbroerenstichting.nu